103de vergadering

Woensdag 7 september 2005

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Ten Hoopen

Tegenwoordig zijn 108 leden, te weten:

Van Aartsen, Adelmund, Algra, Aptroot, Van As, Atsma, Azough, Van Baalen, Balemans, Van Beek, Blok, Van Bochove, Boelhouwer, Van Bommel, Van den Brink, Brinkel, Bruls, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Crone, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming, Van Dijk, Dijksma, Dijsselbloem, Dittrich, Duivesteijn, Duyvendak, Eerdmans, Van Egerschot, Eijsink, Eski, Ferrier, Van Fessem, Van Gent, Gerkens, De Haan, Van Haersma Buma, Halsema, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heemskerk, Hermans, Van Heteren, Van Hijum, Hirsi Ali, Hofstra, Ten Hoopen, Huizinga-Heringa, Joldersma, Jonker, Kalsbeek, Koopmans, Koşer Kaya, De Krom, Kruijsen, Lambrechts, Lazrak, Lenards, Luchtenveld, Mastwijk, Van Miltenburg, Mosterd, De Nerée tot Babberich, Nijs MBA, Noorman-den Uyl, Van Oerle-van der Horst, Omtzigt, Örgü, Ormel, De Pater-van der Meer, Roefs, Samsom, Van der Sande, Schippers, Schreijer-Pierik, Slob, Smeets, Smilde, Spies, Van der Staaij, Sterk, Straub, Stuurman, Szabó, Timmer, Tjon-A-Ten, Veenendaal, Van Velzen, Verbeet, Verburg, Vergeer, Verhagen, Vietsch, Visser, Van der Vlies, Vos, Bibi de Vries, Jan de Vries, Klaas de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Weekers, Wilders, Van Winsen en De Wit,

en de heer Balkenende, minister-president, minister van Algemene Zaken, mevrouw Dekker, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de heer Pechtold, minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties, mevrouw Van Ardenne-van der Hoeven, minister voor Ontwikkelingssamenwerking, en de heer Van Geel, staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Blom, Fierens, Koenders, Smits, Tichelaar en Hessels, wegens bezigheden elders;

Dijsselbloem en Stuurman, wegens bezigheden elders, alleen voor de middag- en de avondvergadering.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Regels die een geconcentreerde aanpak van grootstedelijke problemen mogelijk maken (Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek) (30091).**

(Zie vergadering van 6 september 2005.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Minister **Pechtold**: Voorzitter. Ik heb gisteren met veel belangstelling de betogen over het wetsvoorstel Bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek beluisterd. Ik noem die naam uitdrukkelijk. Ik heb het dus niet over de ''Rotterdamwet''. Het wetsvoorstel ligt er weliswaar op initiatief van Rotterdam, maar is niet alleen op Rotterdam van toepassing. Ik vond het goed om te horen dat alle fracties erkennen dat bijzondere wetgeving voor de grote steden legitiem is. Grote steden, Rotterdam voorop, ervaren een bovenmaatse leefbaarheidsproblematiek. Bovendien is het mij niet ontgaan dat bijna alle fracties hun steun uitspreken voor de getroffen maatregelen in het wetsvoorstel. Niet alleen in mijn ogen maar ook in de ogen van mijn collega's in het kabinet is dit volledig terecht. De maatregelen beogen in de praktijk ervaren maatschappelijke problemen op te lossen. Zij zijn de eerste instrumenten in de gereedschapkist die wij als kabinet aan de grote steden willen aanbieden.

Ik vind het jammer dat het wetsvoorstel, los van de context, een eenzijdig beeld heeft opgeroepen bij enkele woordvoerders. Ik wil dit beeld, dat mevrouw Adelmund beperkt en mager noemde, in de volle omvang belichten. Ik zal, zoals de heer Balemans aangaf, opnieuw de balans aanbrengen in het beleid dat deze regering voor de grote steden ontwikkelt. Het verhaal is helemaal niet zo negatief. De steden hebben in het kader van de nieuwe periode van het grotestedenbeleid goede analyses gemaakt van wat zich in de steden afspeelt. Op basis van deze analyses zijn wederom afspraken gemaakt met het Rijk, waarbij op een integrale manier aandacht was voor de fysieke, sociale en economische structuur van de stad. Zoals de heer Bruls al aangaf, heeft het grotestedenbeleid een belangrijk doel: de stedelijke samenleving versterken, knelpunten wegnemen en ook voor een groot deel kansen verzilveren.

Pechtold

De grote steden kunnen met de gesloten maatwerkconvenanten de komende vijf jaar een heel eind komen. Hun individuele doelen kunnen zij als stad nastreven. Ik vind het heel belangrijk dat iedere stad eigen doelen neerzet. Het was in de vorige periodes naar mijn gevoel toch wat meer eenheidsworst. Het huis staat dus goed in de steigers, maar soms blijkt de deur gebarricadeerd te zijn. Je investeert als stad enorm veel in je stedelijke structuur, maar je voelt je bijna onmachtig omdat je de sleutel mist voor het allerlaatste slot. Juist die sleutel geeft toegang tot je nieuwe huis. Ik wil met het kabinet graag de sleutel aanreiken voor die deur. Ik wil, zo zie ik mijn rol als coördinerend minister, als een vliegende kiep openstaan voor de praktische problemen waar steden tegenaan lopen, maar die zij niet in hun eentje kunnen oplossen.

Rotterdam heeft als eerste stad het lef getoond om het Rijk om die specifieke hulp te vragen. Ik bewonder de Rotterdamse aanpak. Het college heeft eerst gedegen gekeken naar de situatie van de stad, die geanalyseerd en vervolgens gekeken wat de stad zelf kan. Zeker 80% kan Rotterdam zelf en dat moet Rotterdam dus ook zelf doen. Een groot deel van de inzet van Rotterdam bevindt zich op het sociale vlak. Wie de analyse van Rotterdam (Rotterdam zet door, op weg naar een stad in balans) leest, moet bekennen dat Rotterdam hart heeft voor haar inwoners. Het is echt een programma waar Rotterdam over de hele beleidsbreedte investeert.

Rotterdam sluit echter ook haar ogen niet voor de onbalans die er in bepaalde wijken heerst. Die onbalans is niet mis. Laten wij even kijken naar de wijken waar het om gaat. Dit zijn de plekken waar de nieuwe bewoners aanlanden. Als het goed gaat, stromen ze door. Als ze niet doorstromen, gaat het vaak niet goed. Een steeds groter wordende groep bewoners is jonger en armer. Dit zijn vaak ook bewoners – laten wij het maar durven benoemen – van niet-westerse afkomst, de nieuwe Nederlanders dus, en dan met name mensen met nog maar weinig vaste grond onder de voet. Daarnaast is er weinig koopkracht en weinig bedrijvigheid in de wijk. Aangezien het aantal verhuisbewegingen groot is, ontstaat er ook weinig sociale binding aan de wijk. Mensen voelen zich dan ook niet veilig.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): U wilt een betoog opbouwen en ik zal daar respect voor hebben, maar ik wil u nu tussentijds een vraag stellen. Het zal u toch bekend zijn dat de stad altijd als emancipatiemotor heeft gewerkt voor juist mensen met weinig kansen? In de afgelopen eeuw heeft de stad altijd knikkerputjes gekend, maar het mooie van de stad was dat ze werkte als emancipatiemotor en mensen via die plekken in de stad op de roltrap terecht kwamen. Dit zal ook altijd de functie van de stad blijven. Dat bent u toch met mij eens?

Minister **Pechtold**: Ja, dat ben ik zeker met u eens. Ik mag volgende week de G27 toespreken en dan zal dit ook de lijn van mijn verhaal zijn. Als kunsthistoricus beschrijf ik dan enige oude schilderijen waaruit blijkt dat het juist de steden zijn geweest die altijd met een positieve blik naar veranderingen hebben gekeken. Wat meer besef van de geschiedenis en vooral de kracht van de stad zou ons soms sieren. Juist in de stad vonden vernieuwingen plaats en was men nooit bang voor het nieuwe. Soms echter kan te veel van het nieuwe ertoe leiden dat men het even niet meer aan kan. Dat is de problematiek die nu voorligt en wordt gesignaleerd. Daar zijn meerdere mensen voor verantwoordelijk, dus wij hoeven niet met de vinger te wijzen, maar als wij nu de plaats bepalen, moeten wij ook kansen bieden, waarbij er soms een zetje nodig is. Eigenlijk zou je het niet willen, want het gaat om drastische maatregelen, maar ze zijn wel nodig, want al het andere heeft tot nu toe niet voldoende laten zien dat het werkt.

Ik vervolg mijn beschrijving van de wijken waar het om gaat. Het zijn wijken met een vaak verouderd woningbestand met vele sociale huurwoningen. Er is weinig binding met de eigen woning en met de openbare ruimte eromheen. De omgeving is ook vaak verloederd. Als de doorstroming zo hoog blijft, slaat veel beleid dat gericht is op scholing, veiligheid, werk en economische structuur in deze wijken, eenvoudig niet aan. De eerste noodzaak is dan ook rust brengen, zodat de sociale cohesie weer een kans krijgt. In die wijken is dat geen sluitstuk, maar een voorwaarde voor een succesvolle samenhangende aanpak. Het is slechts een voorwaarde – dat ben ik met vele sprekers van harte eens – maar wel een noodzakelijke voorwaarde om de neerwaartse spiraal te stoppen. Zoals mevrouw Koşer Kaya het omschreef: verloedert een wijk, dan maken wij hem schoon, verandert een buurt in een getto, dan is het van belang dat de bevolkingssamenstelling van de buurt weer een afspiegeling wordt van de Nederlandse samenleving. Dit is ook het streven van Rotterdam: rust creëren in wijken, tijdelijke maatregelen treffen die de wijk weer in balans brengen.

Rotterdam kan dit niet alleen; ik zei het al. Terecht heeft Rotterdam hulp gevraagd bij deze opgave, om het tij in bepaalde wijken te kunnen keren. Het Rijk heeft in een goede coproductie met Rotterdam gezocht naar oplossingen. Ik onderstreep graag, vooral in de richting van mevrouw Van Gent, dat het tijdelijk niet welkom zijn van mensen ook voor henzelf uiteindelijk een goede oplossing is om hen perspectief te bieden. Mevrouw Van Gent is verbaasd dat portefeuillehouders ruimtelijke ordening zoals Dominic Schrijer van de PvdA voorstander zijn van deze oplossing, maar ik voel mij zeer aangesproken door dit soort bestuurders die vanuit hun principes moeilijke zaken durven aan te pakken, en niet uit een soort braafheid voorbij gaan aan hetgeen zij in hun wijken zien gebeuren.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het gaat hier natuurlijk niet om braafheid. Eigenlijk kan niemand het oneens zijn met het beeld dat u schetst, maar u zegt dat de afspiegeling van de Nederlandse samenleving terugmoet in wijken. Dat is pikant, want dat geldt dan natuurlijk ook voor iets duurdere wijken, Vinexwijken en wijken in randgemeenten. U weet net zo goed als ik dat die een zeer eenzijdige bevolkingssamenstelling hebben en dat mensen met lage inkomens en middeninkomens er niet welkom zijn. Immers, er wordt niet voor die groepen gebouwd. Als minister voor het grotestedenbeleid zou ik mij daarover ook zorgen maken als ik u was.

Minister **Pechtold**: Ja. Daarom vond ik het zo jammer dat u gisteren de oplossing zo chargeerde door te zeggen: bouw een paar leuke sociale

woningen in een paar leegstaande villa's in Wassenaar, want dat lost het probleem op. Dat is een poging om de andere kant van het verhaal te forceren. Dat lijkt mij ook niet goed. Ik denk dat collega Dekker aan de hand van cijfers zal laten zien dat er in de regio's wel degelijk wordt samengewerkt. Ook dat forceer je misschien met zulke maatregelen, maar ik denk dat in de regio Rotterdam de andere gemeenten zich bewust zijn van hun taak. Die zien welke opgave zij hebben te vervullen. Het beeld dat u gisteren neerzette van de oplossing door Wassenaar vol te bouwen, is volgens mij ook niet reëel en ik probeer bij reële maatregelen te blijven.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik ben een zeer realistisch type. Er is nog geen steen gestapeld voor die groepen in Vinexwijken en randgemeenten. Dat moet allemaal nog gebeuren, maar tot dat ideaal beeld is gerealiseerd, moeten wij wel wat doen. Daarom zeg ik: maak ook duurdere wijken toegankelijk, bijvoorbeeld door iets te doen met de huursubsidie en door grote villa's die leegstaan te verbouwen. In zeer eenzijdig rijke wijken waar niemand met een laag inkomen binnenkomt, zou de overheid tussentijds een aantal stappen kunnen zetten totdat de ideale wereld is bereikt. Dat is niet eenzijdig, maar praktisch.

Minister **Pechtold**: In de gemeente waarin ik woon en waarvoor ik tot voor kort verantwoordelijkheid droeg, wordt gewoon gebouwd voor dit soort doelgroepen. Laten wij er vertrouwen in hebben dat de gemeenten die in maart weer worden afgerekend op hun beleid, zelf zien dat zij ook gedifferentieerd moeten bouwen. Het is natuurlijk kul om te zeggen dat er in Wassenaar een paar sociale woningen tussen de villa's moeten worden gezet. Het probleem is dan dat er in dat soort wijken geen openbaar vervoer is, zodat het de vraag is hoe de mensen vervolgens naar hun sociale relaties kunnen. Dat soort kortzichtig denken hebben wij niet nodig. Wij hebben een aanpak nodig als het gemeentebestuur van Rotterdam durft te hanteren.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het lijkt wel of je een open zenuw raakt als je de naam Wassenaar noemt.

Minister **Pechtold**: Ik heb begrepen dat wij anders allemaal een brief van het gemeentebestuur krijgen.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Woont u nog in Leiden?

Minister **Pechtold**: Nee, in Wageningen.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Dat was ik vergeten. Ik was even een periode in de geschiedenis kwijt.

Voorzitter. De minister zegt terecht dat het ook in het belang van de mensen zelf kan zijn om niet in een achterstandswijk terecht te komen. Betekent dit ook dat het kabinet gaat zeggen dat de betrokkenen ergens terechtkunnen waar het beter is dan in de wijk waar zij niet in mogen?

Minister **Pechtold**: Het gaat om een balans van maatregelen. Mevrouw Adelmund heeft ons gisteren het meeste uitgedaagd om die balans vandaag aan te tonen. Ik pak mijn coördinerende rol op. Collega Dekker zal het straks met cijfers onderbouwen. Natuurlijk is het niet alleen een kwestie van een slot aan één kant en de mededeling ''hier mag je niet naartoe''. Wij zullen met ons allen ervoor moeten zorgen dat er betaalbare woningen elders zijn. Daarop spreken wij de gemeenten aan, niet alleen de grote steden. Gisteren hebben anderen dat ook al gezegd en ik weet wel zeker dat collega Dekker er dadelijk ook op ingaat.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Er zijn wel betaalbare woningen, bijvoorbeeld in Schiedam, waarin zulke mensen terechtkomen, maar vaak staan die in wijken die niet veel anders zijn dan de wijken die op slot gaan in Rotterdam. U geeft eigenlijk geen antwoord op mijn vraag of het ook een verbetering moet zijn voor die mensen vergeleken met de wijken waar zij nu niet inkomen.

Minister **Pechtold**: Mevrouw Vergeer, je kunt dit soort problematiek bekijken uitgaande van de vraag wat er fout kan gaan, maar je kunt ook bijvoorbeeld zeggen: Schiedam en Rotterdam, kijk er samen eens naar om ervoor te zorgen dat het geen kwestie wordt van ''van de regen in de drup''. Het gaat er niet alleen om dat die wijk een kans krijgt. Het gaat er ook om dat degenen die op dit moment niet tot de wijk worden toegelaten, niet verloren raken. Dat is niet alleen een opdracht voor die stad, maar voor de hele regio. Het is een opdracht voor ons als Rijk en voor u als Kamer om daarop scherp te blijven toezien. Je kunt het allemaal formuleren vanuit vertrouwen, maar ook vanuit wantrouwen waarbij je tot achter de komma zaken probeert te regelen. Bovendien kijken ook de gemeenteraden mee. Zij controleren hun bestuurders natuurlijk ook en zij zullen willen weten wat er gebeurt met de bewoners in hun stad. Ik spreek vanuit vertrouwen en niet vanuit wantrouwen.

Voorzitter. Het wetsontwerp is inderdaad geen panacee voor alle problemen. Het grotestedenbeleid, waarvoor ik verantwoordelijk ben, omvat al heel veel zaken. In de prestatieconvenanten zijn afspraken gemaakt over stedelijke herstructurering waarvoor mijn collega verantwoordelijk is. Er zijn verder afspraken gemaakt over integratie, inburgering, maatschappelijke opvang, volwasseneneducatie enz. Zo zijn gemeenten in staat om al die zaken in samenhang aan te pakken. Dat is echter niet alles. Het kabinet is volop bezig met de uitvoering van de motie-Verhagen waarin wordt opgeroepen tot invoering van een leerwerkplicht tot 23 jaar. Verder zijn er thema's als het tegengaan van segregatie op scholen, de bestuurlijke boete en de daklozenproblematiek. Zo zijn er tal van thema's op het sociaal-economische en fysieke vlak. Het is duidelijk het doel van de regering om de balans in de wijk en de stad te herstellen. Maar ook dan zijn wij er nog niet en daarom zitten wij niet stil. Ik zal daarin mijn rol in het kabinet blijven vervullen en samen met de collega's blijven werken aan deze thema's die in de stad steeds weer samenkomen.

Voorzitter. Ik hecht eraan om een paar misverstanden weg te nemen. Dit wetsvoorstel suggereert niet dat een uitkeringstrekker overlast veroorzaakt, zoals mevrouw Van Gent zegt. Van die suggestie neem ik nadrukkelijk afstand. Het gaat erom dat de balans in de wijk wordt teruggebracht. Het gaat niet om het weren van kansarmen. Er moet rust komen in de wijk zodat de wijk kan opkrabbelen en de andere maatregelen niet in drijfzand terecht komen. Natuurlijk valt er altijd een schrijnend geval te noemen, maar ik benadruk dat het de gemeenteraad is die

hierover moet oordelen. Hij is zeer goed in staat om specifieke gevallen te beoordelen. Het wetsvoorstel is dan wel generiek, maar elke gemeente past de regels specifiek toe, afhankelijk van de lokale situatie. Collega Dekker zal nog ingaan op het bieden van perspectieven aan kansarmen in de stad en de regio. Ik ben het volledig met de Kamer eens dat dit perspectief niet mag ontbreken.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Als je een WW-, WAO- of bijstandsuitkering hebt, kan je in dit systeem wijk A niet in. Als je in een bepaalde groep bent ondergebracht, ben je ergens niet welkom. Maar als je in die groep valt, hoeft dat toch niet te betekenen dat je een probleem veroorzaakt of bijdraagt aan de cumulatie van problemen? Mensen, waar zij ook wonen, willen goede huizen en een goede openbare ruimte. Helaas kunnen zij op dit moment vaak niet zelf kiezen. Verder willen mensen werk en goede voorzieningen, ongeacht de wijk waarin zij wonen. Het kan toch niet zo zijn dat je een bepaalde wijk niet in mag omdat je een van die drie uitkeringen hebt? In uw benadering kan iemand met een VUT-uitkering ook bijdragen aan een cumulatie van problemen. Waarom gaan wij dit op deze manier regelen, terwijl wij juist in individuen willen investeren?

Minister **Pechtold**: Ik begrijp uw principiële benadering. Het kabinet stelt de generieke regels vast en het is aan de steden om dat op hun manier in te vullen. Daar heb ik vertrouwen in. Er kunnen altijd specifieke gevallen worden genoemd met daaraan gekoppeld de vraag hoe zij in de systematiek passen, maar iedereen zal het met mij eens zijn dat er gestreefd moet worden naar pluriformiteit. Wij moeten durven zeggen dat sommige mensen uit bepaalde categorieën vaker dan anderen overlast veroorzaken. Ik vind het een heel belangrijk signaal dat wij dit alleen al aan de stad overlaten.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Deze mensen hebben nauwelijks keuze, want zij zijn aangewezen op een aantal wijken. Die wijken zijn vaak verloederd, de woningen zijn er slecht en de openbare ruimte is niet goed ingericht. Dit is de kern van het probleem en dit moet worden aangepakt. De keuzemogelijkheden voor deze mensen worden nu alleen maar minder, want zij kunnen niet in de betere wijken gaan wonen. Daar zijn voor hen geen woningen beschikbaar of de woningen zijn te duur, ook door de korting op de huursubsidie. Waar gaan die mensen dan naar toe? Zij worden steeds meer in een richting gedrukt en hun probleem wordt niet opgelost.

Minister **Pechtold**: Ik heb gisteren van uw collega geleerd dat ik geen vragen mag stellen, maar bij mij borrelt toch de vraag op wat uw oplossing zou zijn. Ik snap het wel en wij kunnen dit nog wel vier of vijf keer uitwisselen, maar wij zijn het gewoon niet eens. Wij zijn het niet eens, omdat de een formuleert vanuit vertrouwen en de ander vanuit wantrouwen. Ik zeg: hou ons scherp en bevraag mij en mijn collega, maar misschien mogen wij eerst iets verder ons verhaal doen. Dan zal blijken dat het woord ''balans'' voor ons centraal staat. Deze maatregel kun je niet op zichzelf beoordelen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik werp het woord ''wantrouwen'' verre van mij. Het gaat om realiteit.

De heer **Bruls** (CDA): Ik wijs erop dat wij ons nu ook bezighouden met wetgeving. In dit kader ben ik geïnteresseerd in de vraag hoe ik de woorden van de minister over gemeentelijk maatwerk moet duiden. Dit was gisteren ook een thema in het debat. Er is een amendement ingediend over de positie van gehandicapten en ik ben benieuwd hoe de bewindslieden daarover denken.

Minister **Pechtold**: Wij komen daar nog op. Dit was nog maar een aanloop.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Dit luistert heel nauw en de agogisering van de politiek is vaak een zwaktebod. De Commissie Gelijke Behandeling schrijft in haar laatste brief dat je over dit instrument kunt denken in termen van tijdelijkheid en een aanwijzings- en goedkeuringsbevoegdheid, maar verder kunt afzien van een algemene objectieve rechtvaardiging van het inkomenscriterium. Dit kan alleen op lokaal niveau. Zegt de minister dit nu ook met zoveel woorden? De Commissie Gelijke Behandeling is van mening dat dit instrument kan worden toegepast als het lokaal wordt gewogen door de gemeenteraad en vervolgens hier door de volksvertegenwoordiging. Ik hoorde de minister dit bijna zeggen en dacht dat die brug geslagen is. Je kunt nooit op landelijk niveau kiezen voor objectiveringsgronden of een objectieve rechtvaardiging van een mogelijk discriminerend effect van een inkomenscriterium; dit kan alleen op lokaal niveau. De minister zei: dit noem ik vertrouwen, maar dit is wel de precieze, juridische invulling die de Commissie Gelijke Behandeling geeft. De Commissie is van mening dat dit instrument op lokaal niveau kan worden gehanteerd waarbij heel precies wordt gemeten of er al of niet sprake is van discriminerende effecten. Vervolgens is er dan de aanwijzings- en goedkeuringsbevoegdheid van de minister. Als de wet zo begrepen moet worden, zitten wij veel dichter bij elkaar dan het debat gisteren deed vermoeden. De minister kan hier wellicht in tweede termijn op terugkomen.

Minister **Pechtold**: Ik snap dit. Een van de elementen die de Commissie Gelijke Behandeling noemt, is de tijdelijkheid. Mevrouw Adelmund noemt dit ook. Hier zijn wij het over eens. Het gaat er nu om wat je nationaal in het algemeen kunt zeggen en welke ruimte je biedt voor de uitvoering op lokaal niveau.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Wat de Commissie zegt, zou passen in deze wet. De Commissie is van mening dat je nooit een algemene objectieve rechtvaardiging van inkomenscriteria kunt geven, omdat die direct of indirect discriminatie kan opleveren. Je moet lokaal die afweging maken en vervolgens de aanwijzings- en goedkeuringsbevoegdheid hebben van de minister die ook nog eens door de volksvertegenwoordiging wordt bekeken. Dan heb je natuurlijk een preciezere balans en is het probleem van mevrouw Van Gent veel kleiner.

Minister **Pechtold**: Ik begrijp op welk probleem u doelt. Wellicht kunnen wij in tweede termijn nader tot elkaar komen. Ik vind het belangrijk om een landelijk signaal te geven. Het is geen juridische tekst en het moet op lokaal niveau worden beoordeeld. Of dat moet leiden tot

het concreet noemen van een aantal zaken, zal ik in tweede termijn aangeven.

Voorzitter. Er zijn terecht vragen gesteld over de relatie met de grondrechten. Gisteren heb ik al laten blijken dat ik pal wens te staan voor deze rechten en ik voel mij dan ook aangesproken door de vragen die hierover zijn gesteld. Ik ben van mening dat het kabinet de argumenten van de Raad van State en de Commissie Gelijke Behandeling serieus heeft genomen. In het nader rapport en in de schriftelijke beantwoording hebben wij dan ook uitgebreid beargumenteerd waarom de maatregelen rechtvaardig zijn. Ik zal nu ingaan op de hoofdlijnen van de argumentatie.

Ik ben uiteraard een voorstander van gelijke behandeling. Wij moeten echter ook durven kijken naar de problemen die er zijn. Als het water ons over de schoenen loopt en alles is geprobeerd, moeten wij naar onorthodoxe maatregelen durven kijken. De maatregel van de huisvestingswet is zo'n onorthodoxe maatregel. Het kabinet is van mening dat deze maatregel met alle zorgvuldigheid omkleed is en dat de maatregel nodig is. Mijn collega Dekker zal hier nader op ingaan.

Mevrouw Adelmund vroeg mij te reageren op de beperking van het grondrecht op de vrijheid van vestiging. Dat recht wordt inderdaad beperkt, maar daarvoor zijn in de memorie van toelichting goede redenen aangevoerd. De huisvestingswetgeving biedt ons overigens al sinds jaar en dag de mogelijkheid om dat recht te beperken. Ik denk dan aan het stellen van sociale of economische bindingseisen door gemeenten. Daarvoor laten de Grondwet en de internationale regelgeving ruimte. Grondrechten zijn niet absoluut, maar voor beperkingen moeten goede argumenten worden gegeven. Wij spreken nu alleen over de beperking van de vrijheid van vestiging in de door de gemeenten én de minister van VROM aangewezen gebieden.

Een huisvestingsvergunning voor een bepaald gebied kan een woningzoekende alleen worden geweigerd als duidelijk is dat zijn slaagkans voor huisvesting niet substantieel is verminderd. Indien na aanwijzing blijkt dat die kansen wel substantieel zijn verminderd, kan dat leiden tot intrekken van de gebiedsaanwijzing. Het voorstel kent een positieve insteek met betrekking tot het scheppen van kansen voor kansarmen. Ik ga de uitdaging aan om die kansen te promoten.

De heer Bruls merkte terecht op dat het de eerste keer is dat een wetsvoorstel aan de Tweede Kamer wordt voorgelegd naar aanleiding van een verzoek van een stad, in dit geval Rotterdam. Dat is inderdaad een markant moment. Het Rijk geeft daarmee namelijk aan vertrouwen te hebben in de krachtige stad en waar nodig graag aanvullende maatregelen te willen nemen om die kracht te versterken.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): U zegt dat de slaagkansen niet substantieel mogen verminderen. Betekent dat dat mensen op advertenties voor huizen in andere wijken mogen reageren of dat deze mensen de garantie krijgen dat hun wachttijd niet oploopt?

Minister **Pechtold**: Er is natuurlijk eenheid van beleid, maar deze vraag moet toch echt door minister Dekker worden beantwoord. Ik zeg dat niet om ervan af te zijn, maar omdat ik vind dat deze wet niet op zichzelf staat. U kunt mij natuurlijk wel bevragen over andere regelingen die betrekking hebben op deze mensen. Ik heb aangegeven dat er balans moet zijn en dat is de kern van het beleid.

De **voorzitter**: De minister geeft aan dat uw vraag door de minister van VROM beantwoord zal worden. Ik stel daarom voor dat hij zijn betoog voortzet.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik ben het niet met u eens, want de minister heeft dit onderwerp zelf aangesneden. Hij zei namelijk dat de slaagkansen niet substantieel kleiner mogen worden. Dat zegt hij niet voor niets en daarom wil ik weten wat hij daarmee precies bedoelt.

Minister **Pechtold**: Wat ik daarmee bedoel, voorzitter, is dat het beleid niet op zichzelf staat. Dat bedoel ik en dat ik hier niet het beleid van collega Dekker ga verdedigen, want daar is zij zelf meer dan ''vrouws'' genoeg voor. Dat is een balans. Ik geef alleen vanuit mijn verantwoordelijkheid aan – en dat zou mevrouw Van Gent moeten aanspreken – dat deze wet nooit op zichzelf mag staan, er moet ook op ander vlak worden gezorgd voor mogelijkheden voor mensen die door deze wet in een bepaalde wijk niet terechtkomen. Maar dat wij het over een groot probleem hebben: ja, natuurlijk. Daar zijn wij in de afgelopen decennia ook met zijn allen naar toe gekacheld.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de minister zijn betoog vervolgt.

Minister **Pechtold**: Voorzitter. Ik heb samen met collega Verdonk gezorgd voor de kabinetsreactie Rotterdam zet door. Misschien is wat ik zeg wel interessant, mevrouw Van Gent. Diverse onorthodoxe afspraken zijn hieruit voortgekomen. Voor het kabinet was het een vernieuwende werkwijze om zo interactief met de praktijk van de stad te komen tot gerichte oplossingen. Drie van de afspraken uit de kabinetsreactie zijn gebundeld in het voorliggende wetsvoorstel, namelijk de verlaging van de ozb voor ondernemers, de huisvestingsmaatregel en de verruiming van de mogelijkheid van het sluiten van panden door de gemeente, waar wij het allemaal over eens zijn. Ik vind het een mooi resultaat van de samenwerking die nodig is om maatschappelijke knelpunten het hoofd te bieden.

Hoewel Rotterdam dus de aanstichter van deze wet is, vonden wij het belangrijk dat ook de andere grote steden – die dat overigens zelf lieten weten – gebruik kunnen maken van de bedachte oplossingen. De stad bepaalt uiteraard zelf of zij een oplossing geschikt vindt voor de eigen situatie en of zij de maatregel dus wil gebruiken. Daar wil ik nogmaals nadrukkelijk aan toevoegen dat er altijd ruimte blijft voor nieuwe voorstellen. Als er vragen komen vanuit de steden, dan zal ik daar serieus naar kijken en ze de aandacht geven die zij behoeven. Wellicht sta ik hier dan over enige tijd om een wetswijziging met u te bespreken, een aanvulling op de gereedschapskist. Het wetsvoorstel is geen panacee voor alle kwalen, maar het is wel een extra instrument voor het stadsbestuur, omdat wij geloven in de eigen kracht van de steden.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Deze zin heb ik letterlijk ook in de nota naar aanleiding van het verslag gelezen en ik begrijp dat het heel vaak het antwoord is op wat ongeduld, ook in de Kamer. U zei:

over enige tijd. Mag ik u een suggestie doen? U hebt ook in de nota naar aanleiding van het verslag gezegd dat het parapluwetgeving kan worden, dat er andere dingen onder aangebracht kunnen worden. U hebt vast in Binnenlands bestuur gelezen dat er een suggestie was om het hele veiligheidsbeleid te concentreren naar de steden. Daar wil ik graag uw reactie op horen. Dat is namelijk een heel leuke suggestie, omdat er veel vraagstukken bij betrokken zijn. Maar er ligt ook een veel concreter voorstel van wethouder Geluk uit Rotterdam ten aanzien van de leerwerktrajecten, onderbouwd met wat hij op heel korte termijn nodig heeft. Nu wordt dat besproken in onderwijs, maar ik ken de molens daar. Kan de minister die sneller laten draaien?

Minister **Pechtold**: Kijk, dit soort vernieuwende dingen vind ik een prettige insteek. Ik was vorige week in Helmond en praatte met mensen van het roc, met ondernemers en vertegenwoordigers van het college. Zij noemden zich de drie o's: onderwijs, ondernemers en overheid. Zij zeiden: wij zien 15% werkloosheid onder jongeren in Helmond, hoe gaan wij dat aanpakken? Hoe gaan wij de minister vragen, ervoor te zorgen dat er bij de collega's ruimte ontstaat voor onorthodoxe ideeën? Dat is prima. Daarvoor zal ik – zo zie ik mijn rol ook – mijn zolen stuklopen op de diverse ministeries en ideeën rondom veiligheid, leerwerktrajecten. Wie weet staan wij heel snel weer hier om vernieuwende ideeën te bespreken. U begrijpt dat ik daar nu nog niet in detail op inga.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Hartelijk dank voor uw enthousiasme. Dan voeg ik er gelijk een idee bij. De heer Van Hoof is bezig met het creëren van de mogelijkheid om een onderneming te starten met behoud van de WW-uitkering als startsubsidie. Dat is ook iets voor de grote steden. Wilt u dat er dan ook bij betrekken?

Minister **Pechtold**: Dat hoort allemaal bij elkaar. Wij zullen er alles aan doen om ook mevrouw Adelmund achter deze wet te krijgen. Wij moeten ervoor zorgen dat er kansen zijn in de steden, dat er differentiatie mogelijk is en dat men de mogelijkheden aanpakt en ook met eigen ideeën komt, waar anderen weer op aan kunnen haken. Misschien gebeurt dat nu al.

Laten wij praktisch zijn. Zodra de wet van kracht is, kunnen de steden aan de slag. Ik wil toch ook nog even nader ingaan op de ozb-maatregel en de kansenzones, want daar zijn ook vragen over gesteld. Ik wil het nogmaals herhalen: de intentie van de ozb-maatregel is, de gemeenten een extra instrument te bieden waarmee zij aan de slag kunnen met het economische klimaat binnen de stad. Met name mevrouw Adelmund vond de ozb-maatregel een beetje karig. Het kabinet is van mening dat de ozb-maatregel terecht in het wetsvoorstel staat. Ik heb samen met collega Remkes, die over de ozb gaat, altijd voor ogen gehad dat de verlaging van de ozb in combinatie met andere voordelen voor ondernemers in de kansenzones wordt toegepast. Ik wil graag het Rotterdamse voorbeeld geven van een dergelijke kansenzone. In Oud-Charlois, één van de acht kansenzones die Rotterdam al heeft, treft Rotterdam een reeks maatregelen. Ondernemers kunnen gebruikmaken van de subsidieregeling waardoor ze de helft van de kosten van nieuwe investeringen kunnen terugkrijgen. De gemeente overlegt met de ondernemers over wat zij verstaan onder een goed ondernemersklimaat en of zij vinden dat er meer groen moet komen of juist nieuwe bestrating of extra lantaarnpalen. Rotterdam heeft een extra budget opzij gelegd voor het verzilveren van de wensen van de ondernemers. Verder kunnen de ondernemers laagdrempelig advies inwinnen over hoe ze moeten ondernemen in de wijk. Dat is dus maatwerk. Al met al betreft het voordeel dat de ondernemer op het bedrijfspand krijgt, een extra stimulans. Dat is niet het enige. De effectiviteit van de maatregel moet in het totaalpakket worden beschouwd. Het staat de gemeente vrij om de maatregel al dan niet toe te passen. En als gemeenten dat willen, kunnen zij naast toepassing van de ozb-maatregel opstartsubsidies en kredieten aan ondernemers verstrekken.

Het is logisch dat andere steden ook extra willen investeren in de economische vitaliteit en bereid zijn om daar kansenzones voor aan te wijzen. Het Rijk heeft daar wel degelijk geld voor uitgetrokken. De G31 – binnenkort zijn het er 31 – kan hier het geld uit de brede doeluitkering Economie van het grotestedenbeleid voor inzetten. De heer Van der Staaij en mevrouw Adelmund vragen zich af waarom de stimuleringsregeling alleen voor Rotterdam geldt. Rotterdam heeft de problematiek van de wijkeconomie geagendeerd. Daarom vond het kabinet het rechtvaardig dat er een eenmalige aanmoedigingssubsidie voor de jaren 2005-2008 aan Rotterdam werd verstrekt. Rotterdam heeft ook echt de handen uit de mouwen gestoken door zelf 24 mln. beschikbaar te stellen voor de kansenzones. U vraagt zich natuurlijk af of er extra geld is voor subsidieregelingen voor andere grote steden. Helaas heb ik dat geld op dit moment niet, maar wie weet verandert dat in de toekomst. Het geld dat het Rijk beschikbaar heeft gesteld, blijkt zeer goed inzetbaar. Zeventig ondernemers en vastgoedeigenaars in Charlois en Feyenoord hebben een aanvraag ingediend voor de Ondernemersregeling Kansenzones. Gezamenlijk gaan zij 7 mln. in de verbetering van bedrijfspanden en winkels investeren en in de aanschaf van bedrijfsmiddelen. Er wordt dus daadwerkelijk aan een beter ondernemersklimaat in die kansenzones in Rotterdam gewerkt.

De heer Bruls heeft gewezen op de mogelijke samenloop van de kansenzones die in dit wetsvoorstel worden genoemd en de kansenzones waarop wordt gedoeld in de motie-Ten Hoopen. Bij die laatste zones ligt de nadruk op gebieden rond universiteiten en op innovatie en bedrijvigheid. Ik ben het met de heer Bruls eens dat beide typen kansenzones elkaar niet hoeven uit te sluiten. De creatieve industrie, die zijn basis voor een groot deel in de steden vindt, biedt een interessante ontwikkelingsmogelijkheid, ook in de wijken waar wij vandaag over spreken. In sommige steden zijn hier al mooie voorbeelden van bekend. Ik bestudeer op dit moment samen met de staatssecretarissen van Cultuur en van Economische Zaken de mogelijkheden om dit soort ontwikkelingen te ondersteunen. Ik wil u ook melden dat wij in Europees verband aan dergelijke kansenzones werken. In andere Europese landen zijn goede ervaringen met deze zones opgedaan. Wij leren van elkaar en werken aan een goed kader. De lidstaten hebben dit najaar ook contact met de Europese Commissie.

Pechtold

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Voorzitter. Ik dacht dat de minister nog iets zou zeggen over de ozb, maar volgens mij is de minister die al voorbij. Ik heb wel een aantal vragen. Ik heb gezegd dat er bij andere groepen compensatie zou worden gezocht voor de gemiste ozb. Ik heb een lijst aan belastingen en retributies die op inwoners worden geheven en alsmaar stijgen: hondenbelasting, toeristenbelasting, bouwgrondbelasting, baatbelasting, forensenbelasting, rioolrechten, reinigingsrechten en verontreinigingsheffingen.

Minister **Pechtold**: Ik kom daarop terug. Ik moet nog enkele pagina's voorlezen.

De heer **Bruls** (CDA): Voorzitter. Eerlijk gezegd, hoop ik dat de minister niet terugkomt op al deze gemeentelijke belastingen. Daar blijven wij hopelijk vanaf, maar dat terzijde.

De **voorzitter**: Wat is uw vraag, mijnheer Bruls?

De heer **Bruls** (CDA): Mijn vraag heeft betrekking op de kansenzones, zoals bedoeld in de motie-Ten Hoopen en zoals zij hier voorliggen. Gisteren heb ik hier een concrete vraag over gesteld. Daarop kan een kort antwoord worden gegeven. Garandeert de minister dat beide kansenzones op zichzelf kunnen samenvallen of elkaar gedeeltelijk kunnen overlappen, zodat wij geen stammenstrijd krijgen in de trant van: gemeente X, u hebt die kansenzone aangewezen en daarom doet het departement van Economische Zaken lekker niet meer mee, of omgekeerd?

Minister **Pechtold**: Het zou echt verschrikkelijk zijn als wij de kansen op deze manier beperkten, namelijk door strijd.

Mevrouw Vergeer heeft gevraagd of grote ondernemers ten onrechte zouden kunnen profiteren van de ozb-maatregel. Een ondernemer komt in aanmerking als hij een pand heeft dat niet meer dan € 500.000 waard is en als hij nog niet over de grens van de de-minimisregeling zit. Die grens ligt in een periode van drie jaar bij € 100.000. Voor bijvoorbeeld een grote detailhandelonderneming zou dat moeten gelden voor het hele concern. In het overgrote deel van de gevallen zullen grote ondernemingen dus worden uitgesloten. Ik zou het overigens niet ernstig vinden als een lokale Albert Heijn mee profiteerde. Een dergelijke onderneming draagt tenslotte ook bij aan lokale werkgelegenheid. De mensen achter de kassa en de vakkenvullers komen immers vaak uit de straat in de omgeving van het filiaal.

Mevrouw Adelmund heeft gevraagd of de termijn van de ozb-maatregel niet zes jaar zou moeten zijn en de heer Balemans heeft de vraag gesteld of er niet een hardheidsclausule moet worden ingebouwd om te kunnen verlengen naar 2 x 4 jaar. Het is de bedoeling van de regering dat het slechts mogelijk is om de maatregel tijdelijk toe te passen. Daarom is een grens gelegd bij maximaal vier jaar en een verlenging van nogmaals vier jaar. Het staat de gemeente echter vrij om voor een kortere periode te kiezen. Uiteraard is een dergelijke grens altijd arbitrair. Het voordeel van vier jaar is dat die termijn even lang is als een collegeperiode. Door dus voor die termijn te kiezen, krijgt elk college de kans om opnieuw een afweging over deze maatregel te maken. Daarbij komt dat het college zelf kan nagaan wat de effectiviteit van de maatregel is. Het college kan vervolgens besluiten of het daarmee al dan niet verder wenst te gaan.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Ik heb gevraagd of een grote ondernemer die deze tegemoetkoming niet nodig heeft, daarvan misbruik zou kunnen maken. Die vraag werd ingegeven door de gedachte dat het mogelijk is dat er uit een andere wijk werkgelegenheid verdwijnt om te profiteren van het feit dat men in die kansenzone goedkoper uit is. Dat wil ik voorkomen. Wordt ook beoordeeld welke bedrijven daarvoor in aanmerking komen om te voorkomen dat het een verlies voor een andere wijk zal opleveren? Het moet voor die wijk uiteraard daadwerkelijk iets opleveren. Die dient niet slechts een standplaats te zijn waar men verder met de buurt niets te maken heeft.

Minister **Pechtold**: Vanzelfsprekend. Er wordt uiteraard ook aandacht besteed aan differentiatie. Gisteren werd gechargeerd en werden voorbeelden genoemd van coffeeshops en bordelen. Mijn reactie daarop zou kunnen zijn dat alles onder de loep moet worden genomen, mits het aan de differentiatie bijdraagt.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Wij zouden toch kansen creëren? Het lijkt mij dan ook niet goed om het in een achterstandswijk nog erger te maken. Ik hecht eraan dat de minister duidelijk zegt dat dit niet de bedoeling is, want ik vind dat hij nu vreemde voorbeelden aanhaalt.

Minister **Pechtold**: Ik ben steeds serieus geweest. Nu ik dat even niet doe, wijst mevrouw Vergeer mij daar nadrukkelijk op. Hoe vaak proberen wij op lokaal niveau niet op andere manieren grote ondernemers te verleiden om zich in bepaalde wijken te vestigen? Er wordt dan onderhandeld over grondprijzen en andere zaken. Dit is veel concreter en zichtbaarder, maar gemeentebesturen proberen er natuurlijk voor te zorgen dat wijken goede voorzieningen hebben zonder dat er sprake is van een verschuiving. Uit ervaring weet ik dat dit absoluut niet eenvoudig is. Deze maatregel kan daartoe op goede wijze bijdragen en ik ga ervan uit dat lokale gemeentebestuurders opletten dat er geen sprake is van een verschuiving. Een verschuiving zou elders namelijk weer voor problemen zorgen.

De heer **Balemans** (VVD): Ik weet niet of de minister een grapje heeft gemaakt, maar hij koppelde de inwerkingtreding van de maatregelen op een gegeven moment aan de zittingsduur van de gemeenteraad. Dat zal niet de bedoeling zijn. Ik ben het eens met die periode van vier jaar, maar als de wet in december 2005 in werking treedt, is er sowieso sprake van twee collegeperiodes.

Minister **Pechtold**: Daarmee ben ik het eens, maar het gaat erom dat in geval van overlapping de mogelijkheid bestaat dat het college bedenkt hoe het daarmee wil omgaan.

Mevrouw Koşer Kaya maakt zich zorgen over de mogelijke lastenverhoging voor ondernemers buiten de kansenzones, en legt een relatie met het voornemen om de ozb voor gebruikers af te schaffen. De ozb-maatregel staat niet op gespannen voet met de afschaffing van de gebruikersheffing op woningen. De maatregel richt zich op het vrijstellen van ozb voor het bedrijfsleven, dus de niet-woningen.

Pechtold

Gemeenten zullen zich, als de wetswijziging afschaffing en maximering wordt aanvaard, te houden hebben aan maximale tarieven. Daarmee wordt feitelijk, door een plafond in de tarieven te leggen, de mogelijke lastenverzwaring voor ondernemers buiten de kansenzone beperkt.

Ik neem graag de uitdaging aan die mevrouw Koşer Kaya zichzelf oplegde. Zodra de uitgangspunten waaronder de wet is opgesteld in de praktijk niet blijken te werken, zal ik daarover aan de bel trekken. In dat verband ga ik graag in op het verzoek van de heer Balemans om al in 2007 uitspraken te doen over de eerste resultaten van de wet. Ik zeg de Kamer graag toe, bij de behandeling van de midterm review van de prestatieconvenanten deze eerste resultaten te bezien. Maar ik ben geen voorstander van het naar voren halen van de formele evaluatie van dit wetsvoorstel, omdat er in een periode van twee jaar onvoldoende duidelijkheid is over de effectiviteit van de maatregelen. Daarom stel ik voor, deze wet na vijf jaar te evalueren, in 2011, zoals nu in het wetsvoorstel staat.

Zonder te vervallen in een technische discussie, zal ik proberen de redenering van de grens van 100.000 inwoners nog eens toe te lichten. Ik stel voorop dat ik vasthoud aan de 100.000-grens voor de omvang van de gemeente, en de 10.000-grens voor de omvang van het gebied. In Europees verband wordt al een tijdlang gewerkt met achterstandsgebieden in grote steden. Deze gebieden kunnen op aanvraag van de stad zelfs Europees geld ontvangen om de achterstanden weg te werken. Dit is het zogenaamde Urban- en doelstelling-2-programma van de Europese Commissie. Deze heeft criteria gesteld aan de gebieden die in aanmerking komen voor deze financiering. Zo stelt de Commissie dat het moet gaan om een stad van formaat, met als grens 100.000 inwoners. In Nederland komen acht steden in aanmerking. Deze grens leidt, in combinatie met de overige selectiecriteria, tot 35 potentiële kansenzones. Statistisch gezien zijn dit ook de plekken waar we het over hebben in Nederland. Ik zie momenteel geen aanleiding om die grens van 100.000 los te laten. Deze afbakening zorgt in Europees verband voor een goed en helder kader. Als Rijk en gemeenten geld willen stoppen in door de EU gelimiteerde gebieden, leidt dit in ieder geval niet tot ellenlange procedures over de vraag, of dit wel wenselijk is. Door te kiezen voor 100.000plus nemen we Almere mee in de lijst. De Commissie is bezig met een herziening van haar regionaal gebiedsgericht beleid. Wie weet leidt dit uiteindelijk tot aanpassing van de criteria. Maar laten we daar nu niet op vooruitlopen. We gaan als kabinet uit van de huidige Europese richtlijnen.

De heer Bruls vroeg, waarom het voorstel verschillende regimes van ozb-vermindering binnen één gemeente verbiedt. De criteria, op grond waarvan de kansenzones worden aangewezen, zijn voor alle zones hetzelfde, en ze worden voor alle zones op dezelfde manier toegepast. Als je dan toch een nader onderscheid tussen de zones onderling maakt, zou dat moeten gebeuren op grond van de redenering dat aard en omvang van de problemen in de verschillende zones zo verschillen, dat een verschillende behandeling op haar plaats is. Het systeem wordt daarmee alleen maar ingewikkelder. De maatregel waarover we nu spreken, betekent toch al een inbreuk op het reguliere systeem van de ozb, wat we niet nog ingewikkelder moeten maken.

De heer **Bruls** (CDA): Ik ben benieuwd hoe de minister motiveert dat je vertrouwen moet hebben in gemeenten. Dat geldt ook voor de ozb-differentiatie. De gemeenteraad krijgt het van alle ondernemers in de stad op zijn bord als er gesteld wordt dat er valse concurrentie aan de orde is. Zij zullen zich afvragen waarom dat hun zorg moet zijn. De administratieve lasten liggen ook volledig bij de ambtelijke apparaten. Dus ik veronderstel dat de meeste gemeenten zich wel tien keer zullen bedenken voordat zij dat zullen doen.

Dan een ander, belangrijker punt. De minister valt terug op iets wat in de memorie van toelichting stond, namelijk de Europese regelgeving. In de nota naar aanleiding van het verslag heeft de regering echter erkend dat het niet meer strikt noodzakelijk is om de zogenoemde Urban-regeling van toepassing te laten zijn. Dit betekent dat wij zelf kunnen bepalen hoe groot de gebieden zijn. Daar is voor de Nederlandse situatie veel voor te zeggen. Een vergelijking met steden als Parijs, Madrid of Londen is niet reëel. In onze steden zijn wij gewend te praten over wijken met soms maar een paar duizend mensen die een probleem kunnen hebben. Deze maatregel zou daarop goed van toepassing kunnen zijn. Kan de minister toelichten waar hij op doelt? Ik begrijp het niet.

Minister **Pechtold**: U hebt gelijk. Strikt genomen hoeft het niet, maar ik vind het verwarrend en tot rompslomp leiden. Ook vind ik dat hiermee geen recht wordt gedaan aan een specifieke maatregel voor problemen in steden met een flinke omvang. Het zijn immers drastische maatregelen. Ik kom zelf uit de lokale praktijk van het grotestedenbeleid. Iedereen wil erbij horen, iedereen wil zoveel mogelijk meedenken. Dat snap ik ook, maar ik wijs erop dat er toch echt verschillen zijn tussen de problemen in Rotterdam en in steden als Apeldoorn en Venlo. Natuurlijk kan het probleem hetzelfde zijn, maar aard en omvang verschillen zeer.

De heer **Bruls** (CDA): Toch vraag ik mij af wat het ons zou kunnen schelen. Het is namelijk een bevoegdheid van gemeenten. Zij hoeven die niet toe te passen. Waarom gaan wij als bestuurders, als ''wethouders van het land'', bepalen wat voor de ene gemeente wel geldt en voor de andere gemeente niet? Ik vind wel dat er een onderscheid is als het gaat om GSB-gemeenten of grotere steden, maar ik vraag mij af waar die inperking voor nodig is.

Minister **Pechtold**: U treft mij rechtstreeks als u vindt dat ik als ''wethouder van het land'' dingen bepaal.

De heer **Bruls** (CDA): Het is een eretitel.

Minister **Pechtold**: Dat is wel zo, maar toch... Ik heb steeds aangegeven dat ik de verantwoordelijkheid bij de steden wil leggen, maar dat ik aan de andere kant vind dat wij de verantwoordelijkheid hebben om deze zeer bijzondere maatregel toe te passen. Ik hoop een zo groot mogelijk deel van de Kamer hiervan te overtuigen. Hoe gemakkelijker de maatregel wordt toegepast, des te gemakkelijker wordt gesproken van

generiek beleid. Dat is het niet. Het is specifiek beleid. Ik heb er bezwaar tegen gemaakt dat de wet aangeduid wordt als de ''Rotterdamwet'', want het gaat niet over één stad. Het gaat over een paar grote steden, waarbij ook de regionale omstandigheden een rol spelen die vaak heel anders zijn dan bij Rotterdam. Het is een kwestie van de zaken bij elkaar optellen. Dat rechtvaardigt het zo scherp mogelijk houden van het beleid. Daarmee wordt recht gedaan aan de steden die het wel aangaat. Het Rijk heeft de verantwoordelijkheid om een dergelijke specifieke maatregel niet zomaar aan iedereen ter beschikking te stellen.

De **voorzitter**: Ik zie dat mevrouw Adelmund een vraag wil stellen.

Minister **Pechtold**: Voorzitter. Ik hoop dat ik mevrouw Van Gent, mijn grootste criticaster op dit punt, tevreden heb gesteld.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Op dit punt ben ik het met u eens.

Minister **Pechtold**: Dat ik dat mag meemaken, en dat in eerste termijn. Dat belooft voor de tweede termijn nog heel veel.

De **voorzitter**: Maar mevrouw Adelmund had het woord.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Mevrouw Van Gent was het met de minister eens. Dat moet wel in de Handelingen worden opgenomen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat mevrouw Van Gent dat gewoon in haar tweede termijn meeneemt. Ik geef het woord aan mevrouw Adelmund.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Voorzitter. De minister had het over de ozb. Het gaat hier over een budgettair neutrale maatregel. Ik denk dat gemeenten de maatregel van allerlei kanttekeningen zullen voorzien. Wanneer de ene ondernemer in de gemeenten wél iets krijgt en de andere niet, zal dat tot flinke discussie leiden in een gemeenteraad. De minister stelt in de nota naar aanleiding van het verslag dat de exacte toepassing van de Urban-criteria niet noodzakelijk is. In het rondetafelgesprek met de steden kwam heel nadrukkelijk aan de orde dat zij dit soort maatregelen willen reserveren voor de gebiedswijze aanpak van de minister. Ik zou graag een toespitsing zien op buurten, complexen en straten. De maatregel moet heel gericht worden toegepast en er moet maatschappelijk draagvlak voor zijn. Daarom wil ik af van het criterium van 10.000 en 30.000. Bovendien vind ik dat de gemeenteraad mag beslissen over toepassing aangezien het om een budgettair neutrale maatregel gaat.

Minister **Pechtold**: Ik snap uw overweging. Uw redenering kan ik zo overnemen. Wij willen alleen wel graag die twee getallen erbij houden. Dat zou voor u toch geen probleem moeten zijn om het beleid te steunen.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Waarom zo krenterig? Het gaat over het geld van de gemeenten. Zij willen dat investeren in economische kansenzones. Het beleid in Rotterdam werkt goed. Ik vind het mooi dat u relativeert hoe groot onze steden zijn. Als wij het over het grotestedenbeleid hebben, moeten ze in het buitenland lachen, want wij hebben geen grote steden. Pas het dan aan op de Nederlandse maat. Het mag van Europa, u hebt het zelf gezegd. Denk ook aan die andere steden, zoals Nijmegen of Arnhem. Moet u zich een wijk voorstellen waar de winkels leegstaan. De steden willen het ondernemerschap in die wijken stimuleren. Bind ze dan niet aan die 10.000/30.000. Dat is veel te weinig specifiek voor de problemen die in die steden spelen. Ik weet zeker dat in de gemeenteraad wordt besproken of er verlichting wordt gegeven aan de ondernemers in die wijken, want als de winkels leegstaan, gaat de wijk snel achteruit. Geef ze het perspectief dat ze het kunnen toepassen. Het is een kleinigheidje. Ik wil er niet eens veel woorden aan besteden. Ik vind het een sigaar uit eigen doos. Het is allemaal een beetje krap bemeten. Ga nu niet krenterig doen over het geld van een ander.

Minister **Pechtold**: Het is wel heel overtuigend, maar het is natuurlijk niet de enige maatregel die een gemeente kan nemen. Gemeenten hebben zat mogelijkheden om hetzelfde doel na te streven. Nogmaals, wij hechten zeer veel belang aan die grenzen. Over de steun van de PvdA voor dit wetsvoorstel moeten wij het dadelijk nog maar even hebben. Wij gaan er nog eens over nadenken hoe wij tot elkaar kunnen komen. Volgens mij zijn wij het grotendeels eens en gaat het nu alleen nog maar om de vraag of wij een regeltje handhaven of niet.

De heer **Bruls** (CDA): Die uitspraak over de steun van de PvdA was waarschijnlijk het tweede grapje, maar ik hoop dat u naar ons allemaal kijkt. Ik leid er in ieder geval uit af dat u zich niet principieel verzet tegen de amendementen. Dan kunnen wij als Kamer kijken hoe wij die mooi samenvoegen. Zo mag ik het toch wel interpreteren?

Minister **Pechtold**: Principieel wil zeggen dat je ergens bezwaar tegen hebt vanuit het diepst van je hart. Ik heb bezwaar tegen deze amendementen. Ik vind ze niet handig en niet verstandig. Mijn toenadering tot mevrouw Adelmund betekent natuurlijk niet dat ik u uit het oog verlies.

Voorzitter. Mevrouw Vergeer heeft gevraagd naar de mogelijkheid om de sociale premies in een kansenzone te verlagen. In Nederland kennen wij geen gebiedsafhankelijke sociale premies. Dat is anders dan in Frankrijk, waar een gedeelte van deze premies regionaal of per stad wordt geheven. Daarom is het hier niet logisch om de sociale premies als instrument in te zetten. Het zou een zeer ingrijpende systeemwijziging en een hoop bureaucratische rompslomp meebrengen.

Mevrouw Van Gent heeft gevraagd waarom de jeugd in de kansenzones niet wordt ingezet. Ik hoop en verwacht natuurlijk dat de ondernemers de jeugd uit de wijk in dienst nemen. Ik had het zojuist over een supermarkt. Dat is een specifiek voorbeeld van waar dat het geval zou kunnen zijn. Ik zou het echter niet willen verplichten vanwege de grote bureaucratische last die dit zou meebrengen.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Volgens mij heb ik helemaal niet gevraagd naar de sociale premies. Ik weet alleen niet wie dat wel heeft gevraagd. Ik had het over sociale binding. Als je een zieke ouder wilt verzorgen, moet je ook toegang krijgen, ook als je niet voldoet aan de criteria. Ik dacht dat u daar positief op reageerde.

Pechtold

Minister **Pechtold**: Ik slik het antwoord weer in.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik heb in mijn bijdrage aangegeven dat ik mij wel iets kan voorstellen bij die ozb-verlaging, maar ik zou het zo leuk vinden als wij een dubbelslag maken. Je probeert ondernemers weer de wijk in te krijgen. Als die ondernemers mensen uit die wijk in dienst nemen, werkt het natuurlijk dubbelop. Ik kan mij heel goed voorstellen dat u daar als minister een extra aanzet toe geeft. Als u het alleen sympathiek vindt, is het nog niet geregeld.

Minister **Pechtold**: Mijn achtergrond is redelijk liberaal. Ik vind dat ondernemers niet vanuit dwang moeten opereren maar vanuit de kansen die zij zelf zien. Wij hadden het net over zo'n supermarkt. Het is natuurlijk voor een ondernemer veel verstandiger om de jeugd uit de buurt daarvoor aan te nemen. Dat betekent immers dat er sociale en culturele verbindingen met de wijk worden gelegd. Het verplicht stellen daarvan vind ik echter een lijn uit het verleden. Iets meer vrijheid geven en wederom erop vertrouwen dat ondernemers dit zelf ook wel zien.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik ben nog niet toe aan verplichten, maar zit meer op de lijn van vertrouwen en verleiden. Wij willen allemaal jongeren in die wijken kansen geven en ook investeren in individuen, met name jongeren. Mijn vraag aan u is dan of u enthousiast op pad wilt gaan om dit soort mogelijkheden te bepleiten, bijvoorbeeld door met ondernemers te gaan praten. Minister Dekker mag van mij natuurlijk ook mee.

Minister **Pechtold**: U moet toch eens mijn weblog lezen. Dan ziet u dat ik mij suf reis in Nederland, naar ondernemers, jongeren en andere groepen. Vorige week reisde ik 3500 km. U doet alsof ik helemaal nooit in die wijken kom. Vorige week was ik nog in Helmond, deze week in Arnhem. Ik spreek met die mensen, probeer te verbinden en geef signalen door aan collega's, maar u doet net alsof wij het vandaag voor het eerst aan het uitvinden zijn.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): U voelt zich direct in uw kuif gepikt, maar ik....

Minister **Pechtold**: Nee hoor, ik reageer alleen in de stijl die u gisteren zelf aanhield. Dat spreekt misschien beter aan.

De **voorzitter**: De minister heeft antwoord op uw vraag gegeven, mevrouw Van Gent, dus ik verzoek hem zijn betoog te vervolgen.

Minister **Pechtold**: Ik zal afronden, voorzitter, want anders ben ik veel te lang aan het woord. Bovendien is het antwoord van collega Dekker minstens zo interessant; dat kan ik u verzekeren.

In de kabinetsreactie Rotterdam zet door van april 2004 heeft het kabinet aangegeven, dat het in de vorm van een pilot met Rotterdam wil kijken naar de leerwerktrajecten voor jongeren tot 23 jaar. Het kabinet heeft dus niet de ideeën van Rotterdam afgewezen, maar wil deze nader onderzoeken. Op dit moment werkt het kabinet hard aan de gedane toezeggingen in de brief van minister Van der Hoeven. Eén van die toezeggingen is om te onderzoeken of de RMC (Regionale meld- en coördinatiefunctie)-regelgeving aangepast moet worden, om jongeren tot 23 jaar te binden aan een participatieplicht. Dit houdt in dat jongeren bij een gemeentelijke oproep moeten verschijnen en, indien juridisch mogelijk, een sanctie opgelegd krijgen als ze weigeren deel te nemen aan een maatwerktraject. Vóór de begrotingsbehandeling van OCW, dit najaar, zal het kabinet terugkomen op de aanpak van jongeren tot 23 jaar.

Ten slotte merk ik op er alle begrip voor te hebben dat de in deze wet voorgestelde maatregelen tot discussie leiden. Dat moeten ze ook. Wij varen scherp aan de wind, en dat is nodig om problemen op te lossen in een evenwichtige aanpak. Het gaat er ook hier om dat wij vertrouwen hebben dat gemeenten die balans goed treffen. De discussies die wij voeren, voert de gemeenteraad in Rotterdam of een andere stad immers ook. Wij kunnen niet alles vanaf deze plek dichtregelen. Dat moet ook niet, omdat wij dan de handelingsruimte van gemeenten opnieuw te veel zouden inperken. Samen met de gemeentebesturen moeten wij goed blijven kijken of het werkt, en niet aarzelen om bij te sturen als het anders gaat dan wij dachten. Ik zou degenen die nog twijfelen – wat ik op zichzelf goed begrijp – willen oproepen om met deze blik naar de wet te kijken en de gemeenten het vertrouwen te geven.

De heer **Bruls** (CDA): Ik kan het gemist hebben, maar ik heb nog geen antwoord gehoord op mijn vraag naar de betrokkenheid van burgers bij het GSB-beleid. Ik heb de minister overigens zelfs geprezen voor die betrokkenheid. Ik ben blij dat collega Dijsselbloem nu aanwezig is, want wij hebben ons samen bezig gehouden met subsidie voor het LSA, maar ik heb gisteren al gezegd dat het daar niet bij kan blijven. De minister heeft dat ook in diverse brieven aangegeven. Welke concrete initiatieven kunnen wij nu verwachten om de rol van burgers in het GSB-beleid te versterken, en op welke termijn komen die?

Minister **Pechtold**: Er is ook nu al veel inzet. Alle programma's in de GSB 3-periode zijn tot stand gekomen mét burgers. Vanavond zitten collega Dekker en ik ook weer bij een bijeenkomst waar wij met diverse participanten in een wijk, maar vooral met LSA en anderen, praten over dit soort zaken. De betrokkenheid van burgers moet vergroot worden. Ook het WRR-rapport van Winsemius geeft dat aan: heb vertrouwen in de wijk. Er zal echter altijd wel een overheid nodig zijn om zaken te reguleren. De tijd dat er 100.000 gulden aan een wijk werd gegeven waarmee men zelf wipkippen mocht kopen, is allang voorbij. Dat was vroeger de ruimte die aan de burger werd gegeven om zijn eigen omgeving te bepalen. Wij zitten nu in een periode waarin daar veel meer naar wordt gekeken. Zorgpunt vind ik altijd wel de democratische legitimatie van dat soort wijkfiguren. Ik vind het heel belangrijk dat er vanuit het Rijk een duidelijke sturing blijft en dat de stad vooral zijn eigen kansen heeft om differentiatie in wijken en buurten aan te brengen.

De heer **Bruls** (CDA): Daarmee ben ik het geheel eens, maar het is niet het antwoord op mijn vraag. Ik wil weten wat er aan voorstellen en initiatieven uwerzijds komt en op welke termijn. U hebt dat op zijn minst gesuggereerd, en volgens mij ook eigenlijk wel duidelijk aangekondigd in de diverse brieven die wij de afgelopen maanden van u hebben mogen ontvangen. Ik geef u graag na dat u,

in tegenstelling tot uw voorganger, dit thema zelf uitdrukkelijk hebt geagendeerd. Belofte maakt schuld.

Minister **Pechtold**: Voorzitter. Het zal wel tot een volgende interruptie leiden, maar toch geef ik een scherpe reactie, omdat ik het dan duidelijk zeg. Eigenlijk vind ik dat de kabinetsreactie op ''Vertrouwen in de buurt'' moet zijn: de steden moeten erop reageren. Moeten wij in Den Haag aan de steden vertellen hoe zij met hun burgers moeten omgaan? Wij zijn verantwoordelijk voor een ander deel van het beleid. Zeker als het gaat om de invloed op de buurt, de wijk en de straat, vind ik dat er veel meer vertrouwen in Den Haag moet zijn dat de gemeenten daar zorgvuldig mee omgaan. Die mensen worden er in maart weer op afgerekend.

De heer **Bruls** (CDA): Wie ben ik om het hiermee oneens te zijn? Uiteraard ben ik het er volledig mee eens, maar u hebt zelf iets aangekondigd. Ik doel vooral op het grotestedenbeleid zelf. Dat is een set van afspraken tussen bestuurders onderling. Ik had het idee dat u de burger daarin via het LSA of anderszins een positie wilde geven. Ik wil weten waaraan u concreet denkt.

Minister **Pechtold**: Ik wil op dat gebied een hoop, maar ik wil niet de minister zijn die op een werkbezoek door de gemeente loopt met de burgemeester en de wethouder en dan uitstraalt: komt u maar naar mij, want ik los het voor u op. Vorige week liep ik in Helmond, inderdaad met de burgemeester en wethouder Van der Heuvel. Er kwam een leuk jong kereltje, naar mijn gevoel een Marokkaantje, van rond de tien naar mij toe met de vraag: Minister, krijgen wij hier een pretpark? Ik zei: Daar staat de burgemeester, die heeft er nog niks over te vertellen, want die is niet gekozen, maar daarnaast staat de wethouder en bij hem moet je zijn. Hij loopt naar de wethouder en slim als hij is, zegt hij: het mag ook een schommel zijn. Laten zij het vooral daar samen regelen.

□

Minister **Dekker**: Voorzitter. In aansluiting op wat mijn collega Pechtold heeft gezegd, meen ik dat het goed is om vooraf aan te geven dat het initiatief van Rotterdam vanuit het kabinet breed wordt ondersteund en dat het kabinet daarom heeft gezocht naar een bijzondere oplossing. Ik hecht eraan om hier nog eens het woord ''bijzonder'' uit te spreken, omdat wij er uiteraard van uitgaan dat waar de problematiek van de grote steden er is, er eerst moet worden gezocht naar de invulling van de mogelijkheden die er nu al zijn. Het maakt niet uit of die te vinden zijn in de Huisvestingswet, de Woningwet of de Wet Victor. Ik zet dit nog eens goed neer, omdat ik hiermee een brug tracht te slaan naar het debat van gisteren, waarin het thema balans zo nadrukkelijk naar voren is gekomen. Als je aan de ene kant via bijzondere maatregelen moet werken, moet je aan de andere kant voortdurend wegen of alle andere ruimtelijke mogelijkheden die er zijn, zijn opgepakt. Dat is een voorwaarde als wij naar deze bijzondere ontwerpwet kijken. Ik richt mij bij de behandeling hiervan met name op de onderdelen toegang tot de woningmarkt en de wijziging van de Woningwet.

Allereerst de toegang tot de woningmarkt. De strekking van het wetsvoorstel is dat gemeenten de mogelijkheid wordt geboden om de instroom van kansarme woningzoekenden in wijken met een grote leefbaarheidsproblematiek tijdelijk te regelen. Minister Pechtold zei al dat dit voor vier jaar geldt, met de mogelijkheid van verlenging met nog eens vier jaar. Dit op basis van artikel 5 van de wet. Gemeenten kunnen dit op twee manieren doen. In de eerste plaats door het stellen van inkomenseisen aan woningzoekenden die minder dan zes jaar ingezetene zijn van de eigen woningmarktregio. De tweede maatregel die gemeenten kunnen inzetten, is dat zij ten aanzien van de particuliere sector dezelfde vormen van positieve ballotage kunnen toepassen die nu reeds in de sociale sector worden gebruikt. Het gaat dus om de toelating van woningzoekenden die zich van buiten een woningmarktregio melden voor een woning in het aangewezen gebied. Daarmee is de doelgroep nog eens onderstreept. Concreet betekent dit dat kansarme woningzoekenden uit de stad Rotterdam zelf of uit de stadsregio gewoon voor een huisvestingsvergunning in aanmerking kunnen komen. Alleen tegen kansarme woningzoekenden die zich van buiten de regio melden, wordt gezegd dat zij zich tijdelijk niet in het aangewezen gebied kunnen vestigen, maar dat zij elders in de stad of in de regio terecht kunnen. Een dergelijke maatregel biedt dus kansen voor de wijk om aan de leefbaarheidsproblematiek te werken en dat is ook in het voordeel van de huishoudens die er nu even niet terecht kunnen. Mevrouw Adelmund zei dat er sprake moet zijn van een balans en ik kan mij goed vinden in die term. Mevrouw Koşer Kaya zei terecht dat problemen in de wijk centraal moeten staan en dat het een slechte zaak is als kansarmen zonder perspectief vastzitten in deze wijken.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Mij is niet helemaal duidelijk welke mensen er nu niet mogen worden toegelaten. Mensen die minder dan zes jaar ingeschreven staan, kunnen geweerd worden? Of gaat het alleen maar om mensen van buiten de woningmarktregio die de woningmarkt op willen?

Minister **Dekker**: Wij onderscheiden ongeveer twintig woningmarktgebieden, de stadsregio's. Wij zetten in op de woningmarktregio's omdat zich daar de grootste problemen voordoen. Voor die regio's zijn allerlei verbeterplannen opgesteld, onder andere om de verscheidenheid van de bouw te bevorderen.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Het is mij duidelijk dat het om de woningmarktregio gaat, maar ik begrijp het criterium van minder dan zes jaar niet. Betekent dit dat mensen die bijvoorbeeld vijf jaar in Rotterdam wonen en ingeschreven staan, geweerd kunnen worden?

Minister **Dekker**: Er worden inkomenseisen gesteld aan woningzoekenden die minder dan zes jaar ingeschreven zijn.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Het gaat dus niet alleen om mensen die van buiten naar binnen komen, maar ook om mensen die er minder dan zes jaar wonen.

Minister **Dekker**: Ja. Op mensen van buiten de woningmarktregio worden de in het wetsvoorstel genoemde scherpe criteria toegepast.

De middelen van gemeenten om te werken aan bijvoorbeeld

onderwijs, inburgering en arbeidstoeleiding om kansarme mensen perspectief te bieden, zijn natuurlijk aan grenzen gebonden. Daarom kan een wijk ermee gebaat zijn als er een adempauze komt voor wat betreft de instroom van kansarmen van buiten de regio. Elders in de gemeente of regio zullen zij beter af zijn. Er zijn goede voorbeelden van de wijze waarop gemeenten hiermee omgaan. Ik noem de Foyer de Jeunesse in Dordrecht en andere vormen van begeleid wonen waarbij leren, werken en wonen centraal staan. Tegelijkertijd biedt het wetsvoorstel de gemeenten de mogelijkheid om samen met de zittende bewoners goede resultaten te bereiken op het gebied van de leefbaarheid. Overal wordt hierin geïnvesteerd en in het algemeen is sprake van een grote betrokkenheid van de bewoners zelf.

In het wetsvoorstel is een aantal garanties ingebouwd om te voorkomen dat groepen buiten de boot vallen. Het is aan de gemeenten om bij de aanvraag van de aanwijzing van de gebieden aannemelijk te maken dat de slaagkansen van woningzoekenden die niet voor een huisvestingsvergunning in aanmerking komen, niet substantieel zullen afnemen. De gemeenten weten bij uitstek hoe hun woningmarkt in elkaar steekt en op welke wijze deze voorwaarde kan worden ingevuld.

Met de huidige huisvestingswet, maar ook op basis van het regionale woningbeleid hebben gemeenten mogelijkheden om deze slaagkansen te garanderen. Zo hebben zij de mogelijkheid van voorrangsbepalingen en kunnen zij specifieke afspraken maken met buurgemeenten om in de huisvesting van deze groepen te voorzien. Ik stel echter nadrukkelijk dat dit ter bepaling is aan de gemeente.

Ik ben het met de heer Bruls eens dat de gemeenten maatwerk moeten kunnen leveren. Ik ben dan ook geen voorstander van het formuleren van aanvullende criteria buiten de criteria die nu in het wetsvoorstel zijn opgenomen, zoals mevrouw Vergeer bepleit. Wel zal ik bij de aanwijzing met de gemeenten nadere afspraken maken om de slaagkansen te monitoren. Als blijkt dat er niet aan de genoemde voorwaarden wordt voldaan, heb ik uiteindelijk de mogelijkheid om de aanwijzing in te trekken. Ik zal dit echter niet lichtvaardig doen, ook niet omdat ik die ook niet lichtvaardig geef.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): De minister zegt dat de slaagkansen niet substantieel minder mogen worden. Er wordt momenteel hard gewerkt aan afspraken met de randgemeenten over kansen, mogelijkheden en convenanten. Vinex is ook zo'n probleem. De minister weet toch net zo goed als ik dat het op dit moment uitermate lastig is om met een laag of een laag middeninkomen buiten de grote stad of in een Vinexwijk een plaatsje te vinden. Dit zal de komende jaren ook nog wel zo blijven. Daarom wil ik graag een toelichting op de opmerking van de minister dat die slaagkansen niet substantieel minder mogen worden. Woningzoekenden moeten toch weten waar zij aan toe zijn. Of moet dit zo worden verstaan dat zij wel kunnen reageren op een advertentie voor een woning in een andere wijk, maar ook dat zij als de druk daar groter wordt, weer langer moeten wachten? Wat betekent dit concreet voor mensen als zij niet welkom zijn in een aantal wijken? Langere wachttijden.

Minister **Dekker**: Het betekent vooral dat er niet alleen in de centrumgemeente, maar ook in de omliggende gemeenten moet worden gebouwd, ook sociale woningen. Ik heb er niet voor niets in mijn nieuwbouwprogramma op aangedrongen dat de centrumstad het voortouw neemt en afspraken maakt met de omliggende gemeenten. Ik kan u precies aangeven hoeveel woningen er door de centrumgemeenten van Rotterdam zijn gebouwd. Dit ziet niet alleen op de kwantiteit, maar ook op de kwaliteit van de woningen.

Op één na, Flevoland, zijn alle convenanten afgesloten. In de convenanten voor Zuid-Holland is afgesproken dat er 95.620 woningen worden gebouwd. Hiervan neemt Haaglanden er 34.000 voor zijn rekening, Rijnmond 38.000, Drechtsteden 9000 en HollandRijnland 14.620. Er wordt gestreefd naar een woningtekort van 1,5% in 2010. De woningproductie in Rijnmond is niet voldoende om dit tekort op te vangen. Daarom gaan Haaglanden en Drechtsteden bouwen voor die regio. Binnen die afspraken zijn percentages genoemd in relatie tot de bestaande situatie. Daarmee wordt ook voldaan aan de eis voor sociale woningbouw. Dit biedt voor de toekomst in ieder geval een goede mogelijkheid. In iedere gemeente, ook in de herstructureringswijken, wordt gebouwd voor verschillende doelgroepen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): De minister noemt nu een aantal cijfers, maar zij geeft niet aan voor wie die woningen zijn bedoeld. Welk percentage van die woningen is bestemd voor de lage en lage middeninkomens? Dit geldt overigens ook voor de Vinexlocaties. Ik heb eerder gesproken over die twee locaties bij Rotterdam waar je met een laag of een laag middeninkomen niet binnenkomt. Is aan die bouw nog een restrictie verbonden dat er wordt gebouwd voor de eigen gemeente en niet voor buurgemeenten? Bovendien kan het nog wel even duren voordat dit gerealiseerd is. Een convenant is nog geen woning; het kost nog de nodige tijd voor dat die woning er staat. Intussen moet er wel iets gebeuren. Welke slagingskansen hebben de mensen die in een aantal wijken niet langer welkom zijn in de huidige situatie?

Minister **Dekker**: Het is natuurlijk waar dat een convenant nog geen woning is. Er is echter afgesproken dat het woningtekort in 2010 teruggebracht moet zijn. De afspraken moeten in de loop van de tijd worden gerealiseerd. Ik kan u zeggen wat er in een aantal andere gemeenten wordt gedaan. In Barendrecht moeten op een totaal van 3300 woningen tenminste 900 socialehuurwoningen worden gebouwd. In Ridderkerk bedraagt dit percentage 40 oftewel 640 socialehuurwoningen. Hieruit blijkt wel dat wij er al veel eerder voor hebben gekozen om niet de centrumgemeenten alle problemen te laten opvangen. Daardoor zou de bijzondere grotestedenproblematiek namelijk alleen maar toenemen. Een en ander is nadrukkelijk geregeld in de convenanten.

Steden en gemeenten werken met de corporaties hard aan het verbeteren van de stad. Ik denk dan aan herstructurering en het vergroten van het aanbod voor verschillende inkomensgroepen. Dat beleid is gericht op zowel de lage als de middeninkomens. Dit beleid moet voluit worden doorgezet en dat doen de gemeenten ook.

Mevrouw Dekker, Minister van Verkeer en Waterstaat

© M. Sablerolle – Gouda

Mevrouw **Vergeer** (SP): In de convenanten zijn streefdata opgenomen. Als u merkt dat deze data niet gehaald worden, zult u dan ingrijpen? Zo ja, op welk moment zult u dat dan doen? Welke maatregelen kunt u nemen tegen gemeenten die de afspraken niet nakomen? Geeft u deze gemeenten een aanwijzing of trekt u de aanwijzing in voor de buurt die op slot is gegaan?

Minister **Dekker**: U relateert de convenanten aan de aanwijzingen. Ik denk echter dat u doelt op de aanwijzingen voor de specifiek grootstedelijke problematiek.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Ik stelde een vraag over de mogelijkheid dat gemeenten de afspraken in het convenant over nieuwbouw niet nakomen. U zou Rotterdam in dat geval iets voorgespiegeld hebben wat niet waargemaakt kan worden. Grijpt u dan in en, zo ja, op welke manier doet u dat dan?

Minister **Dekker**: De convenanten worden jaarlijks gemonitord. Verder is inmiddels het huurbeleid verruimd. In dat beleid is voorzien in twee meetmomenten, te weten 2008 en 2010. Iedereen heeft er dan ook belang bij om de gestelde doelen te realiseren. Ik hoef nu niet te dreigen met intrekken van de aanwijzing, want de belangen van de corporaties en de investeerders hierbij zijn heel groot. Ik volg dus jaarlijks wat er gebeurt. Onder de convenanten staan handtekeningen. Men dient die afspraken dan ook na te komen. Aan deze afspraken zijn overigens afspraken over geld verbonden en wel in het Besluit locatiegebonden subsidies. Dat komt erop neer dat men geen geld krijgt als men niet presteert. Zo eenvoudig is het. 65% van de kosten wordt betaald, maar de resterende 35% wordt alleen betaald als men de afgesproken prestaties heeft geleverd.

Mevrouw **Vergeer** (SP): 2008 is een meetmoment. Kan de uitkomst van die meting voor u aanleiding zijn om de aanwijzing in te trekken voor de wijken die op slot zijn gegaan?

Minister **Dekker**: Wij moeten zaken niet door elkaar halen. In het wetsvoorstel is de mogelijkheid van een aanwijzing opgenomen. Ik heb al gezegd dat ik zo'n aanwijzing niet lichtvaardig zal geven. Ik zal haar echter ook niet lichtvaardig intrekken. Als er een echte aanleiding is om de aanwijzing in te trekken, zal ik niet aarzelen om dat te doen. Gemeenten moeten echter zeker een jaar de tijd krijgen om te kunnen beoordelen wat de effecten van het beleid zijn. Minister Pechtold heeft verder al gezegd dat dit onderwerp betrokken kan worden bij de midterm review van het grotestedenbeleid.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Kunt u mij zeggen welke concrete gegevens u nodig heeft om tot een oordeel te komen?

Minister **Dekker**: Een gemeente geeft mij aan op grond van welke criteria een gebied zou moeten worden aangewezen. Ik zal de gemeenten aan de hand van deze criteria beoordelen. Verder zijn er natuurlijk de uitgangspunten van de wet.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Kunt u in tweede termijn de Kamer een overzicht geven met de concrete cijfers die van belang zijn? Ik vraag dit met name omdat de stad Rotterdam, bijvoorbeeld, werkt met cijfers over scheefwonen uit 1996. Het is twijfelachtig of daarop conclusies kunnen worden gebaseerd. Het lijkt mij verstandig dat u de Kamer een lijst geeft met actuele cijfers die u belangrijk vindt. Is bijvoorbeeld de tijd die mensen op een woning moeten wachten voor u een belangrijk gegeven? Hoeveel inschrijvingen zijn er per woning? In Rotterdam schrijven zich voor een betaalbare woning honderdvijftig tot tweehonderd mensen in. Zij moeten zeven jaar wachten voordat zij aan de beurt komen. Zijn dat voor u belangrijke gegevens waarop u wilt toetsen?

Minister **Dekker**: Ik heb het gevoel dat mij nu impliciet een aantal criteria wordt gevraagd. Ik was echter van plan, de criteria aan de gemeenten over te laten. Ik wil geen extra criteria vaststellen, bovenop hetgeen men zelf aangeeft als noodzakelijke criteria waarop deze gebieden moeten worden aangewezen, en de vereisten die in de wet staan. Als u mij vraagt of ik cijfers kan geven over aantallen woningen die gebouwd moeten worden, zeg ik: die hebben wij zo. Als u mij vraagt om een uitdraai vanuit het woningbehoefteonderzoek, dan zeg ik dat mijn gegevens jonger zijn dan die uit Rotterdam, namelijk uit 2002. Wij zijn bezig deze gegevens te actualiseren. Ik geef echter geen impliciete criteria.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Voorzitter...

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de

minister haar betoog vervolgt. Ik heb u ruimschoots de tijd gegeven.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Ik heb gezegd dat ik drie vragen had. Ik ben met de tweede vraag bezig. Ik ben daarmee nog niet helemaal klaar, en deze zaak is voor mij essentieel. Ik heb op dit punt namelijk een amendement ingediend. De minister noemt nu zelf mogelijkheden om aan concrete gegevens te komen, hoewel ik niet precies weet waarover zij het had.

Minister **Dekker**: Eens in de vier jaar wordt er door VROM een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd. Dit is de basis die door alle grootheden uit de woningmarkt wordt gebruikt. De resultaten van dit onderzoek zijn beschikbaar.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Op lokaal niveau heeft de gemeente ook dergelijke gegevens ter beschikking, op grond waarvan wordt bezien of er inderdaad een goed alternatief is voor de mensen die uit een wijk worden geweerd. Die gegevens moet u toch hebben?

Minister **Dekker**: Dat moet men ook aangeven. De bijzondere maatregel is uitsluitend van toepassing als men ook aangeeft dat de kansarmen die geweerd worden, een kans krijgen in een andere wijk of in een ander gebied.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Maar met welke gegevens geeft men dat dan aan?

De **voorzitter**: Neen, neen, mevrouw Vergeer, hier stoppen wij nu mee. U hebt de gelegenheid gekregen om drie vragen te stellen. U hebt ook nog een tweede termijn. De minister heeft geantwoord, en zij gaat over haar eigen antwoord. U kunt nu uw derde vraag stellen.

Mevrouw **Vergeer** (SP): In het amendement staat een en ander precies geformuleerd, dus de minister zal daar ongetwijfeld nog op terugkomen.

De derde vraag luidt: Als u een aanwijzing geeft, welke informatie krijgt de Tweede Kamer daar dan over?

Minister **Dekker**: Deze maatregel is zo bijzonder en zo specifiek, dat ik het van belang acht, als de aanwijzing wordt gegeven, de Kamer daarover te informeren. Dat lijkt mij vanzelfsprekend. Voor ieder van ons is het van belang dat dit op een goede manier gebeurt.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Dat ben ik met u eens; ik denk dat het heel essentieel is dat wij een en ander hier in de Kamer met elkaar kunnen bespreken. Betekent dit dat u ook de onderbouwing, op grond waarvan u de aanwijzing geeft, en de gegevens die u daarover hebt gebruikt, beschikbaar stelt aan de Tweede Kamer?

Minister **Dekker**: Een goede bestuurder heeft dat altijd te doen.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): U zei dat de kansen om te slagen niet substantieel mogen afnemen. Het gaat mij om het woord substantieel. Waarom zegt u niet gewoon dat de slaagkansen niet mogen afnemen? Ik leg u een concreet geval voor, namelijk het experiment in Rotterdam. Bij dat experiment waren 430 aanvragers betrokken. Van de mensen die zijn afgewezen, heeft 15% elders een plek gevonden, maar voor 51 huishoudens geldt dat dus niet. Vindt u dit een afname van de slaagkansen voor deze groep, of niet? In Rotterdam werd dit tijdens een persconferentie vergeleken met 5% gemiddeld. U weet dat de mensen die in dergelijke huizen gaan wonen, meestal geen eisen stellen aan de huisvesting. Als zij eenmaal een huis kunnen krijgen, trekken zij erin. U kunt de 15% niet betrekken op de 5%. Maar goed, het is statistiek, en u weet: ''statistics lie''. 51 huishoudens hebben dus geen vervangende huisvesting gevonden, terwijl zij wel een huis hadden gevonden waarin zij wilden wonen; in Rotterdam, tijdens het experiment. Vindt u dat een substantiële afname van slagingskansen, of niet?

Minister **Dekker**: Dat weet ik nog niet. Ik zou wel eens precies van Rotterdam willen weten wat er met die 51 huishoudens is gebeurd. Ik heb natuurlijk ook de rapportage gelezen, en wat betreft de onderbouwing is mijn vraag aan Rotterdam om dat nog eens uit te leggen.

Een aantal fracties heeft gepleit voor uitbreiding van de inkomenscategorieën die nu in het wetsvoorstel staan. Het toevoegen van nieuwe groepen, zoals gehandicapten en éénoudergezinnen, acht ik ook nu niet gewenst. Evenals andere specifieke doelgroepen komen zij, als zij inkomen uit werk hebben, gewoon in aanmerking voor een huisvestingsvergunning. Vooral bij de éénoudergezinnen ligt enige fraudegevoeligheid wel op de loer.

Een aantal fracties heeft gisteren zeer terecht gewezen op de relatie van het wetsvoorstel met de bevindingen van de commissie-Blok. Specifiek is geïnformeerd naar de stand van zaken rondom de motie-Bos. In die motie wordt de regering verzocht, zeker te stellen dat het woningaanbod voor de midden- en hoge inkomensgroepen in achterstandswijken van de grote steden toeneemt. Tevens is de regering gevraagd – en daar gaat het in dit debat specifiek om – zeker te stellen dat er bindende afspraken tot stand komen over een grotere bijdrage van randgemeenten aan de huisvesting van lage inkomens.

De heer **Bruls** (CDA): Het is tijd voor mijn aangehouden vraag. Schijnbaar laat iedereen het nu passeren, maar wat mij bezighoudt, is de vraag of de gemeente nog zelf ruimte heeft om af te wijken van de regels, in de trant van: het is wel heel erg zuur dat de regels voor een bepaalde gehandicapte zo uitpakken. Dat vind ik heel essentieel, ook voor de weging van het amendement dat daarover is ingediend. Ik ben het overigens eens met de lijn dat niet teveel groepen moeten worden uitgezonderd.

Minister **Dekker**: Juridisch gezien biedt deze wet daar geen mogelijkheden toe. Dat zeg ik om het kader even te schetsen. De vraag is of de gemeente niet zelf kan beoordelen of er schrijnende gevallen zijn. De gemeente kent daar immers ook de achtergronden van. Wij kennen die niet, maar de gemeente wel. De vraag is of wij daar niet nog een oplossing voor zouden kunnen vinden. Dan kunnen de gemeenten in bijzondere gevallen tot een oplossing komen.

De heer **Bruls** (CDA): Interessant is nu of die oplossing nog door u moet worden geleverd, door een aanpassing van dit wetsvoorstel, of dat dit niet nodig is. Ik ben even aan het zoeken, dat zeg ik heel eerlijk.

Minister **Dekker**: Ja, ik zoek met u mee. Dat geeft ook antwoord op wat

mevrouw Vergeer al heeft aangeduid. In dit wetsvoorstel zit dus geen ruimte voor de gemeenten. Misschien is de pauze tussen de eerste en de tweede termijn wel een geschikt moment om te bezien hoe wij er een soort hardheidsclausule in zouden kunnen brengen. Daarmee zouden de gemeenten een instrument krijgen voor het geval zij voor situaties komen te staan die zij toch willen oplossen. De lijn van de specifieke wet houden wij echter wel vast. Dat staat, wat mij betreft, echt bovenaan.

Ik vind met de Kamer dat de randgemeenten rondom de grote steden dienen bij te dragen aan de huisvesting van de lage-inkomensgroep. Ik heb daar al iets over gezegd. De centrumgemeenten hebben door medeondertekening van de woningbouwafspraken aangegeven dat de regionale afstemming en daarmee de bijdrage van de randgemeenten afdoende is gewaarborgd. Het gaat, zoals ik al eerder zei, niet alleen om volume, maar ook om variëteit in prijs en kwaliteit, om aandacht voor starters, ouderen en andere specifieke doelgroepen.

De convenanten zijn getekend, dat heb ik u ook gezegd. Dit geldt met uitzondering van Flevoland, daar zijn wij nog bezig met de laatste slag. Daarmee is voor mij ook zeker gesteld dat voor het huisvesten van kansarme woningzoekenden een beroep kan worden gedaan op de randgemeenten. Dat is nu echt voor het eerst vastgelegd. Dat hebben wij nog nooit zo duidelijk aan de orde gehad.

Ik wil hierbij als voorbeeld ingaan op de afspraken die in de Rotterdamse regio zijn gemaakt. Tot 2010 zullen er in die regio 38.000 woningen worden gebouwd. Binnen de regio is een bouwprogramma vastgelegd met daarin niet alleen de aantallen huizen, maar ook percentages sociale woningbouw per gemeente. Over dat programma zijn natuurlijk stevige onderhandelingen gevoerd. Zo heeft Rotterdam mij ook geïnformeerd. De randgemeenten waren daar immers niet aan gewend. Zowel door Rotterdam als door het dagelijks bestuur van de regio is een enorme inspanning geleverd om dat resultaat te verkrijgen. Dat heeft er uiteindelijk in geresulteerd dat in de komende vijf jaar ongeveer 6500 van de totaal 9500 woningen in de sociale sector buiten Rotterdam worden gebouwd. Die regionale afstemming is ook nog vastgelegd in het meerjarenontwikkelingsprogramma. Tevens is in de regio Rijnmond vrij recent gekozen voor een regionale woonruimteverdeling op basis van solidariteit binnen de regio. Dat heeft geleid tot een hogere slaagkans voor lagere inkomens.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik heb twee korte vragen. Ten eerste: wanneer is dit gerealiseerd? Dat is natuurlijk van groot belang, want u maakt convenanten en daar zit een tijdspad in, zoals dat heet. Mijn tweede vraag betreft de Vinexwijken bij Rotterdam. Ik heb ze genoemd in mijn eerste termijn, Nesselande en Carnisselande bij Barendrecht. Daar wordt op dit moment gebouwd, volkomen ontoegankelijk voor lage en lagere middeninkomens. Wat gaat de minister daar op korte termijn aan doen? Het is toch doodzonde om daar twee nieuwe wijken te bouwen, tegendraads aan de uitgangspunten van je beleid?

Minister **Dekker**: Die convenanten zijn afgesloten en als het goed is, heb ik de Kamer ook geïnformeerd over de woningbouwafspraken.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het gaat mij er niet om dat zij zijn afgesloten. Het gaat mij om het tijdspad dat in die convenanten staat.

Minister **Dekker**: Vijf jaar.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dan is het probleem dus nog vijf jaar niet opgelost.

Minister **Dekker**: Nou, vijf jaar wordt eraan gewerkt. Laten wij niet zeggen dat het niet wordt opgelost. De oplossing begint in 2005 en wij zitten nu in 2005. Er wordt dus aan gewerkt. U hebt uit de resultaten inzake woningbouw en nieuwbouw kunnen opmaken dat de aantallen dit jaar en volgend jaar zullen stijgen. De verwachting is dat wij volgend jaar toch nog uitkomen op 76.000. Naar dat aantal streven wij al jaren. Er wordt dus vooruitgang geboekt. Daar houd ik het op.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik dacht dat wij het over die 38.000 hadden. Wij praten over een periode van vijf jaar. Op dit moment is de verhouding compleet scheef, want lage en middeninkomens kunnen niet terecht in die randgemeenten. Daarom kan ik mij voorstellen dat je zegt dat in de convenanten staat dat er absoluut prioriteit moet worden verleend aan de groepen die daar nu niet welkom zijn.

Ik hoop dat ik nog een antwoord op mijn tweede vraag over de Vinexlocaties krijg.

De **voorzitter**: Mevrouw de minister gaat over haar eigen antwoord.

Minister **Dekker**: Voorzitter. Ik vind het zo fijn dat u mij daarin bemoedigt!

Over de convenanten ben ik duidelijk genoeg geweest, volgens mij. Als je een woningprogramma maakt en nieuwbouwwoningen wilt realiseren, ontwerp je natuurlijk een geheel dat je vervolgens als geheel aanbesteedt. De sociale woningbouw zit daar dan in. Er wordt dan geen cluster sociale woningbouw gedaan, vervolgens even niets en daarna een ander cluster. Op die manier wordt de regie over een bouwproces niet gevoerd. Dat zou ook uitermate kostbaar zijn, dus dat doen wij niet. Het wordt in zijn geheel aangepakt. Dat zij er zijn, is duidelijk.

Over de twee Vinexlocaties die mevrouw Van Gent heeft genoemd, zijn langlopende afspraken gemaakt. Het is inderdaad jammer dat het percentage laag is. Mevrouw Van Gent sprak gisteren van 2%. Dat zei ze. Daarbij stak zij beide vingers in de lucht. Hierom zal ik eens even nagaan wat er precies aan de hand is. Dat wil ik graag weten.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Ik wil de minister vragen om te differentiëren binnen de sociale woningbouw. Zij noemde net een getal, maar de mensen die nu worden geweerd, vallen in het laagste, dus het allergoedkoopste segment. Kan de minister uitleggen hoe dat segment is opgesplitst?

Minister **Dekker**: Nee, dat kan ik niet. Ik kan niet precies zeggen hoe dat is opgesplitst. Soms worden er drie categorieën genoemd, bijvoorbeeld tot 200, tussen 200 en 400 en tussen 400 en 600. Hoe de categorieën zijn opgesplitst, kan ik niet zeggen, want dat weet ik op dit moment niet precies. Ik heb geen zicht op hoe dat gebeurt. Dat er variëteit in moet worden aangebracht, is mij duidelijk. U zult steeds zien dat ik er de nadruk op leg dat er

veel meer variëteit in de woningbouw moet komen, opdat wij juist ook de onderste trede van de woonladder kunnen bedienen, zoals de heer Verdaas altijd zo mooi zegt. Ik werk aan voorstellen daarvoor.

Mevrouw **Vergeer** (SP): Is het voor u niet nodig om precies te weten hoe het zit met het onderste segment van de sociale woningbouw? U moet toch beoordelen of de kansen groot genoeg zijn?

Minister **Dekker**: Ik vind dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor het waarmaken daarvan. De gemeenten laten mij zien wat daarmee is gebeurd. Dat staat in de meerjarenontwikkelingsprogramma's die de gemeenten moeten opstellen om voor subsidie of voor BLS-gelden, zoals het dan heet, in aanmerking te komen. Zij moeten dat zelf aantonen.

De heer Bruls stelt er een voorstander van te zijn als gemeenteraden en niet de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer gebieden aanwijzen. De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zou wel een goedkeurende rol moeten krijgen. Gelet op het karakter van de maatregel ben ik hier nu geen voorstander van. Het is zo bijzonder en specifiek. Bovendien moeten wij er nog zo veel ervaring mee opdoen. De toepassing van de maatregel raakt aan de grondrechten, zoals mijn collega heeft geschetst. Daar het hierbij om een zeer zware maatregel gaat, wil ik als minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer echt de vinger aan de pols houden. Als mijn rol slechts het geven van goedkeuring wordt, heb ik hier in mijn ogen onvoldoende mogelijkheden voor. Ik mis namelijk vooral de mogelijkheid om de aanwijzing in te trekken als tegen de verwachtingen in niet langer aan de voorwaarden wordt voldaan. Zoals ik eerder heb gezegd, zal ik hier vanzelfsprekend niet lichtvaardig toe overgaan. Indien echter niet langer aan de eisen voor aanwijzing is voldaan of de geweerde woningzoekende onverhoopt volstrekt onvoldoende huisvestingsmogelijkheden overhoudt, vind ik het niet gewenst dat men de maatregelen onverkort blijft toepassen. Wij hebben hier net een klein debat over gevoerd. Vanwege dat verregaande en volstrekt nieuwe karakter van de maatregelen, wil ik vooralsnog vasthouden aan de intrekkingsmogelijkheid als veiligheidsklep. Gelet op het belang van de snelle inwerkingtreding wil ik op dit moment ook niet het risico lopen dat het wetgevingstraject vertraging oploopt ten gevolge van de wijziging van dit onderdeel van de wet.

De heer **Bruls** (CDA): De laatste zin is veel interessanter dan het onderwerp waarover ik mijn vraag wil stellen. Ik vraag mij af wat de minister daarmee precies bedoelt. Begrijp ik het goed dat het kernbezwaar van de minister is dat zij dan geen terugtrekkingsbevoegdheid zou hebben? Het is ook mogelijk om het als een woordenspel te beschouwen. De minister heeft immers het laatste woord, ook in mijn voorstel. Is het juist dat het kernbezwaar van de minister is dat het dan niet meer mogelijk is om die aanwijzing terug te nemen?

Minister **Dekker**: Dat is juist. Daarbij komt dat de gemeenteraad dan twee verschillende rollen vervult. Zeker gezien de bijzonderheid van de wettelijke maatregelen lijkt mij dat niet gewenst. Ik proef uit de woorden van de heer Bruls dat hij dit wetsvoorstel van harte wil ondersteunen. Als wij voor een dergelijke wet kiezen, moeten wij zeker in het begin duidelijk maken dat wij de gemeenten ondersteunen en dat zij binnen de gestelde randvoorwaarden kunnen opereren. Wat is er mooier dan dat kader gezamenlijk te ontwikkelen?

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): De minister heeft opgemerkt dat de slagingskansen niet substantieel mogen afnemen. Wij hebben zojuist gesproken over de betekenis van het woord ''substantieel''. De minister heeft zojuist gezegd: ''wanneer ze volstrekt onvoldoende zijn''. Het is mij bekend dat in Den Haag altijd bijvoeglijke naamwoorden worden gebruikt om aan alle partijen ruimte te geven, maar ik meen te verstaan: ''wanneer ze onvoldoende zijn''. Is dat juist?

Minister **Dekker**: Dat is juist. Met het woord ''volstrekt'' wil ik aangeven dat dit absoluut niet mag gebeuren.

In reactie op het punt van de heer Bruls zeg ik toe dat bij de evaluatie van de wet nadrukkelijk aandacht zal worden besteed aan de vraag of het nodig is om deze aanwijzingsbevoegdheid en de daarbij behorende intrekkingbevoegdheid bij de minister te laten. Ik wil in ieder geval de eerste vier jaar op deze manier doorgaan. Als blijkt dat er zich in de praktijk geen problemen voordoen die leiden tot intrekking, kunnen wij bij de evaluatie altijd nog besluiten om dat anders te doen.

De heer Van der Staaij heeft gesproken over het subsidiariteits- en proportionaliteitsbeginsel. Hij heeft gevraagd of het wel nodig is om in de wettekst vast te leggen dat de aanwijzing van een gebied moet voldoen aan de vereisten van subsidiariteit en proportionaliteit. De eis dat de aanwijzing noodzakelijk is en de eisen in de Algemene wet bestuursrecht zorgen er immers toch voor dat dit is afgedekt. Ik citeer: ''De eis dat aan het vereiste van subsidiariteit en proportionaliteit moet zijn voldaan, vloeit voort uit het gegeven dat de aanwijzing en vervolgens de toepassing van de maatregelen raken aan die grondrechten. Indien dat het geval is, moet worden voldaan aan die vier eisen.'' Die eisen houden in dat de maatregelen een gerechtvaardigd doel dienen, geschikt zijn om dat doel te bereiken, dat dit doel niet met minder vergaande maatregelen kan worden bereikt en dat er evenredigheid bestaat tussen het gerechtvaardigde doel en de aangetaste belangen. Ik meen dat dit de kern is waar het om draait. Omdat het belangrijke onderwerp grondrechten aan de orde is, dient aan alle eisen te worden voldaan. Het vereiste van de noodzakelijkheid en de eisen van de Algemene wet bestuursrecht dekken dit niet geheel af. Dat een voorgenomen maatregel noodzakelijk is om het doel te bereiken, betekent bovendien niet dat dit niet met minder vergaande maatregelen kan worden gerealiseerd. Dat betekent evenmin dat er sprake is van evenredigheid tussen gerechtvaardigde en aangetaste belangen. Kort gezegd, komt het erop neer dat deze eisen in het wetsvoorstel moeten worden gehandhaafd omdat een zorgvuldige afweging geboden is en om dat volstrekt duidelijk te maken.

De heer Eerdmans heeft gewezen op het risico dat een woningzoekende een huisvestingsvergunning krijgt op basis van bijvoorbeeld een arbeidscontract van drie maanden en

dat betrokkene kort daarna zijn baan kwijtraakt. Dat kan gebeuren. Op basis van het wetsvoorstel kan die situatie zich voordoen. Ik ga ervan uit dat dit niet vaak het geval zal zijn. Het kan, maar wij kunnen niet alles voorzien. Ik zou het zeker niet willen dichtregelen.

De heer **Eerdmans** (LPF): Mijn suggestie, die overigens voor de gemeenten bestemd is, luidde om bij de aanvraag te kijken naar de werksituatie in het afgelopen jaar. Op die manier zou het probleem kunnen worden ondervangen.

Minister **Dekker**: Ik veronderstel dat gemeenten vaak zullen vragen om een contract te overleggen om aan te tonen dat sprake is van inkomen uit arbeid. Dat lijkt mij al een vereenvoudiging.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Tot mijn spijt moet ik hierover even muggenziften, omdat de behandeling van het wetsvoorstel straks deel zal gaan uitmaken van rechtszaken die ongetwijfeld zullen volgen. De minister zegt dat een contract moet worden overlegd.

Minister **Dekker**: Neen, ik zei niet ''moet''.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Inderdaad, u zei dat de gemeente zou kunnen vragen naar een contract.

Minister **Dekker**: Dat was mijn precieze formulering.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): ''Zou kunnen vragen'' dus. Daarmee wordt wel de suggestie gedaan dat een contract een goed middel is om te kunnen bepalen of iemand inkomsten uit arbeid heeft. De minister is afkomstig uit dezelfde wereld als ikzelf. Zij weet dus hoeveel contracten bestaan die niet op deze manier kunnen worden neergelegd. Er is sprake van oproepcontracten, afroepcontracten, nul-uurcontracten, min-maxcontracten, nulcontracten. Er zijn zoveel contracten die geen contracten zijn. Uitzendarbeid is inmiddels gereguleerd. Uitzendarbeid is ook arbeid die regulier door mensen wordt verricht. Ik vind dat deze mensen niet kunnen worden uitgesloten.

Minister **Dekker**: Dat heb ik ook niet gezegd.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Laten wij heel duidelijk zijn ten aanzien van de behandeling van dit wetsvoorstel, want hierover zullen rechtszaken worden aangespannen. Inkomen uit arbeid is inkomen uit arbeid.

Minister **Dekker**: Precies. Daar doe ik niets aan af. Als ik de heer Eerdmans goed heb begrepen, doet hij er juist helemaal niets aan af. Zo heb ik hem begrepen.

Aan het begin van mijn betoog heb ik een aantal maal gesproken over het schaalniveau van de wijk. Ik ben van mening dat gemeenten bij hun voordracht vrij moeten zijn om te bepalen op welk schaalniveau zij de maatregelen willen toepassen. Ik wil de gemeenten hiermee zo flexibel mogelijk laten omgaan. In het wetsvoorstel wordt daarom gesproken over ''gebied'' en wordt dit niet nader geconcretiseerd. De wettelijke voorwaarden die met de aanwijzing zijn gemoeid, zijn in dit verband overigens wel grenzenstellend, zowel voor wat betreft de omvang van de gebieden als hun aantal. De heer Pechtold heeft daarop al gewezen.

Ik wil ook graag reageren op de wijziging van de Woningwet. Partij van de Arbeid, CDA en VVD hebben gereageerd op het voorstel om in de toevoeging het woord ''ernstig'' te schrappen uit de Woningwet, waardoor de maatregelen kunnen worden genomen om bepaalde panden te kunnen sluiten. Ik constateer brede ondersteuning voor dit gedeelte van het wetsvoorstel. Ik ben blij dat deze aanpak van dit maatschappelijke probleem vrijwel Kamerbreed wordt onderschreven. Vanwege het nieuwe karakter van de maatregel acht de regering het raadzaam om de wetstekst te verduidelijken, aangezien dit instrument een zwaar karakter heeft. Een dergelijke maatregel is ingrijpend en hij kan daarom niet lichtvaardig worden ingezet. Een en ander betekent wel, dat de Kamer nog eens onderstreept, dat concrete toepassing door een gemeente altijd moet voldoen aan de criteria van proportionaliteit en redelijkheid. Ik laat overigens het oordeel over de toevoeging van het woord ''ernstig'' graag aan de Kamer over. De Kamer heeft gisteren nog eens onderstreept dat de concrete toepassing van deze bijzondere maatregel door gemeenten, altijd proportioneel en redelijk moet zijn. Ik heb er alle vertrouwen in dat gemeenten dit instrument op een verantwoorde wijze zullen inzetten.

Ik wil zeker ook de bestuurlijke boete en de aanpak van malafide huiseigenaren belichten. De heer Balemans heeft de suggestie gedaan om bij wijze van experiment bestuurlijke boetes mogelijk te maken bij de aanpak van malafide verhuurders. De heer Bruls heeft gevraagd naar de stand van zaken ten aanzien van de verdere aanpak van malafide verhuurders. De invoering van het onderhavige wetsvoorstel vormt een belangrijke stap in de aanpak van de malafide verhuurders. Ook de wijziging van de Woningwet om de bouwregelgeving beter en sneller te kunnen handhaven is hierbij van groot belang. Samen met de minister van Justitie bereid ik een brief aan de Kamer over de aanpak van illegale verhuur voor. Daarin wordt de bestuurlijke boete in ieder geval meegenomen. Mijn collega van Justitie en ik zullen de Kamer daarover in het najaar informeren. Daarbij zal ook worden ingegaan op het instrument van bestuurlijke boetes voor de aanpak van malafide verhuurders.

Mevrouw Van Gent heeft een opmerking gemaakt over keihard optreden tegen het grote probleem van veroorzakers van grove overlast. De regering is het daar natuurlijk mee eens. Ik heb overleg gevoerd met Aedes om te komen tot een protocol op dit punt tussen woningcorporaties en Rijk. In deze Kamer is het thema ''woonbeschaving'' al eens aan de orde geweest. Een aantal verhuurders, commercieel en anderszins, stelt steeds vaker spelregels op voor huurders. Daarnaast worden we geconfronteerd met huisuitzettingen. Ik ben bezig met het maken van afspraken met Aedes om bij huisuitzettingen door huurschuld als voorwaarde aan de huurder te stellen dat deze zich committeert aan de schuldsanering. Dan is er immers iets meer ruimte om ''vervolgoverlast'' te voorkomen. In het protocol moet worden ingegaan op de vraag hoe overlast zo snel mogelijk kan worden opgespoord en huisuitzettingen kunnen worden voorkomen. Ook verwacht ik de nodige inzet van sociale verhuurders om problemen te voorkomen via

speciale woonvoorzieningen, en de begeleiding van overlastgevers.

Mevrouw Adelmund sprak gisteren over het limiteren van kansen voor bepaalde groepen. Ik wil dat anders stellen: dit wetsvoorstel biedt de mogelijkheid om zowel te werken aan de leefbaarheid in wijken, als aan het maatschappelijk perspectief voor zittende bewoners van de wijken. Én de nieuwkomers van buiten de regio, die daar nu even niet terecht kunnen. Over enige tijd verwacht ik concrete resultaten in de wijken die deze maatregelen het hardst nodig hebben. Vandaar ons pleidooi om vertrouwen te geven aan de gemeenten, en deze via deze wet daarbij te ondersteunen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik heb nog gevraagd wat er op korte termijn wordt gedaan voor die groepen die nu weinig keuzemogelijkheden hebben. Verder heb ik gevraagd of een versoepeling van de passendheidstoets uit de huursubsidiewet soelaas biedt. Zou het niet goed zijn om in samenwerking met betrokkenen ook rijke wijken open te stellen voor deze inkomensgroepen?

Minister **Dekker**: Ik heb al antwoord gegeven op uw vraag over het perspectief op korte termijn. Er wordt wel degelijk vanaf 2005 gebouwd. Verder wordt hard gewerkt aan de herstructurering van verschillende wijken. Behalve de door mij genoemde 56 wijken hebben de gemeenten ook wijken aangewezen. Het devies daarbij is ''gedifferentieerd bouwen''. Dat we niet altijd tegemoet komen aan uw en mijn ongeduld is overduidelijk, zodat dit beleid consequent moet worden voortgezet. Dan het tweede punt van mevrouw Van Gent, namelijk het verstrekken van huursubsidie voor woningen in duurdere wijken.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Nee, ik zou de toets in het kader van de huursubsidie van toepassing willen verklaren voor iets duurdere wijken. Dan gaat het om woningen die net boven de huursubsidiegrens liggen. Die zouden tijdelijk toegankelijk gemaakt moeten worden voor bepaalde groepen die nu in een aantal wijken niet welkom zijn en daardoor te beperkte keuzemogelijkheden hebben. Mijn andere voorstel is rijkere wijken meer toegankelijk te maken voor mensen met lage en lage middeninkomens.

Minister **Dekker**: Ik ben niet van plan die huursubsidietoets van toepassing te laten zijn voor de iets duurdere wijken. Dat vraagt namelijk te veel bijzondere omschrijvingen. Dat lijkt mij helder.

Dan het punt van de differentiatie. Natuurlijk werken wij aan differentiatie. Ook daarbij is het zaak de goede oplossingen te vinden. Soms zal dat om woningen in een rijkere wijk gaan.

Mevrouw **Vergeer** (SP): De stad Rotterdam heeft momenteel een ontheffing. Moet de gemeente opnieuw bij de minister om een aanwijzing vragen als de nieuwe wet ingaat?

Minister **Dekker**: Ik zal natuurlijk sterk laten meewegen op basis waarvan dit experiment is gedraaid, maar formeel zal ik die aanwijzing opnieuw moeten geven.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 12.15 uur tot 13.00 uur geschorst.

Regeling van werkzaamheden

□

De **voorzitter**: Ik stel voor om de leden van de Tijdelijke Commissie Onderzoek Infrastructuurprojecten decharge van hun werkzaamheden te verlenen. Ik zie niet zoveel leden, maar wel de heer Hofstra. Misschien kan hij wat ik nu uitspreek, aan de andere leden overbrengen. Namens de Kamer dank ik de leden en de staf voor hun werkzaamheden.

Ik stel voor, aan de agenda van morgen toe te voegen en als hamerstuk te behandelen: verslagen van de commissie voor de Verzoekschriften (29816, nrs. 35 t/m 49).

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Wilders.

De heer **Wilders** (Groep Wilders): Voorzitter. Ik heb het afgelopen halfjaar in een zestal rondes Kamervragen gesteld over het thema terreur en integratie aan de minister van Justitie, de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie en de minister van BZK. Tot mijn grote spijt zijn die vragen niet beantwoord, terwijl de termijnen al ruim verstreken zijn. Ik heb voor een enkele vraag een bericht van vertraging gekregen, maar dat is inmiddels ook alweer drie weken geleden. De meeste vragen zijn helaas niet beantwoord, terwijl het gaat om belangrijke onderwerpen. De minister van BZK heeft in het reces bijvoorbeeld geroepen dat er tien tot twintig terroristische groeperingen in Nederland actief zijn voordat hij de Kamer heeft geïnformeerd. De griffie heeft inmiddels een kopie van deze vragen. Het verzoek aan u is het ertoe te leiden dat op al deze vragen nog deze week een antwoord komt. Het gaat mij vooral om de vragen over de uitspraken van de minister van BZK over terreurnetwerken in Nederland die ik 20 juli heb ingediend. Als die vragen deze week niet worden beantwoord, dan wil ik de minister daarover volgende week interpelleren. Het tweede verzoek is of u mij dat toe wilt staan.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet, in het bijzonder naar de minister van Justitie, de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Mijnheer Wilders. Ik stel voor dat u uw verzoek om een interpellatie mede afhankelijk maakt van de antwoorden die u aan het einde van de week hebt.

De heer **Wilders** (Groep Wilders): Dat lijkt mij prima, maar ik wil wel gezegd hebben dat ik zeker volgende week een interpellatieverzoek zal indienen als ik ondanks uw herhaalde verzoek namens de Kamer opnieuw geen antwoord krijg op deze vragen.

De **voorzitter**: Dat is duidelijk, maar ik ga ervan uit dat u dat verzoek dan eventueel dinsdag doet.

De heer **Wilders** (Groep Wilders): Absoluut.